

MEMÒRIA D'ACTUACIONS

ANY - 2016

Índex

1. PRESENTACIÓ	5
1.1. OBJECTE DEL CONSORCI DE L'ESTANY	5
1.2. OBJECTIUS OPERACIONALS PER L'ANY 2016.....	6
2. ÒRGANS DE GOVERN.....	7
2.1. CONSELL PLENARI	7
2.2. COMISSIÓ EXECUTIVA	8
2.3. CONSELL CONSULTIU	9
3. MITJANS I RECURSOS.....	9
3.1. PERSONAL	9
3.2. PERSONAL EVENTUAL	10
3.3. PERSONAL LLIGAT A CONVENIS	10
3.4. BRIGADES EXTERNES	11
3.5. MEMÒRIA ECONÒMICA	12
3.6. CERTIFICACIÓ DE QUALITAT TURÍSTICA SICTED.....	14
3.7. FORMACIÓ DE PERSONAL	14
4. PLANS I PROGRAMES.....	15
4.1. PLANS DE GESTIÓ I ACCIÓ.....	15
5. PROTECCIÓ I CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI NATURAL	16
5.1. ACCIONS D'OBTENCIÓ D'INFORMACIÓ I MILLORA DEL CONEIXEMENT	16
5.2. GESTIÓ D'ESPÈCIES	16
5.3. GESTIÓ D'HÀBITATS I ECOSISTEMES	23
5.4. GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC AMB OBJECTIU FONAMENTAL DE CONSERVACIÓ.....	27
6. ÚS PÚBLIC: INFORMACIÓ, COMUNICACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL..	28
6.1. ACCIONS D'OBTENCIÓ D'INFORMACIÓ I MILLORA DEL CONEIXEMENT	28

6.2.	DIVULGACIÓ I COMUNICACIÓ SOCIAL	29
TOT SEGUIT S'HAN PRESENTAT TAMBÉ LES SEGÜENTS PONÈNCIES:.....		29
7.	CREACIÓ I MANTENIMENT D'EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURES ..	36
7.1.	CREACIÓ D'EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURES	36
7.2.	TREBALLS DE MANTENIMENT I MILLORA D'EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURES	37
8.	PARTICIPACIÓ SOCIAL	39
9.	RELACIONS I COL·LABORACIONS INSTITUCIONALS	39
9.1.	AMB ALTRES ADMINISTRACIONS A NIVELL LOCAL	39
9.2.	AMB FUNDACIONS I ALTRES INSTITUCIONS	39
10.	PROJECTE LIFE POTAMOFANA	41
10.1.	CONSIDERACIONS GENERALS DEL LIFE POTAMO FAUNA	41
10.2.	RESUM FINANCER	42
10.3.	RESUM D'ACTUACIONS	42
11.	MUSEU DARDER	47
11.1.	GESTIÓ GENERAL I FUNCIONAMENT	47
11.2.	MITJANS I RECURSOS	49
11.3.	TARIFES, HORARIS I CALENDARI D'OBERTURA DEL MDEIE	52
11.4.	ACTIVITATS I DIFUSIÓ	54
11.5.	GESTIÓ DE FONS DOCUMENTAL I COL·LECCIONS	72

1. PRESENTACIÓ

Aquesta és la memòria d'actuacions de l'any 2016 del Consorci de l'Estany on les diferents actuacions realitzades s'agrupen per àmbits de gestió i, dins de cada àmbit, per programes seguint el "Programa d'actuacions del 2016". Per a cada programa es descriuen les actuacions realitzades gràcies al finançament vinculat al pressupost i a les aportacions dels membres del Consorci: ajuntament de Banyoles (AJBNY), ajuntament de Porqueres (AJPOR), la Diputació de Girona (DdGI) i el Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES) i quines actuacions provenen de finançament extern provinent de subvencions atorgades al Consorci.

La comissió Europea va fer públic durant el juliol de 2013 que el projecte LIFE + Natura "Conservació de la fauna fluvial d'interès europeu a la Xarxa Natura 2000 de les conques dels rius Ter, Fluvià i Muga (LIFE12 NAT/ES/001091)", que té l'acrònim de LIFE Potamo Fauna, va ser atorgat. El projecte preveu una inversió de 1.900.262,00.-€ en onze espais de la Xarxa Natura 2000 entre el 2014 i el 2017. El 50% del cost és finançat per la Unió Europea (949.981,00 €). El 2015 ha estat el segon any d'execució del projecte. A l'apartat 10 d'aquesta memòria es relaciona les actuacions realitzades durant aquest 2016.

Per altra banda s'inclou a la memòria un apartat relacionat amb el Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany que des del 2010 és gestionat pel Consorci de l'Estany.

1.1. Objecte del Consorci de l'Estany

L'objecte del Consorci, en base als seus estatuts fundacionals, és la preservació i la revalorització del patrimoni natural i cultural i impulsar les funcions econòmiques mediambientals i socials pròpies de l'Espai d'Interès Natural de Banyoles i de Porqueres; sense perjudici que l'àmbit d'actuació pugui ser ampliat a altres espais mitjançant acord del consell plenari. En concret:

- Actuar com a òrgan de representació dels ens del Consorci, en les matèries que siguin de la seva competència.
- Participar en la protecció, restauració i millora del patrimoni natural i cultural i fomentar la col·laboració d'altres administracions i entitats.
- Promoure l'obtenció de recursos, subvencions, inversions i serveis a l'espai natural.
- Conservar i ordenar les finques públiques o conveniades que tenen per objecte la protecció i conservació del patrimoni natural i cultural.
- Impulsar el desenvolupament local sostenible per millorar les condicions de vida de la població.
- Fomentar i ordenar l'aprofitament racional i sostenible dels recursos de l'espai i de les activitats econòmiques i socials.
- Potenciar l'educació ambiental, la recerca científica, la difusió i el coneixement dels valors de la conca lacustre.
- Promoure la protecció integral de la Conca Lacustre, incentivant la participació dels altres municipis que en formen part.

1.2. Objectius operacionals per l'any 2016

Els objectius operacionals assolits durant l'annualitat 2016 han estat:

- Continuar amb la gestió ordinària de l'oficina tècnica del Consorci.
- Establir noves línies de treball en relació a la recopilació d'informació per la creació d'eines de gestió d'elements singulars del patrimoni natural de l'espai protegit.
- Facilitar la reproducció dels individus de cigonya blanca alliberats en anteriors projectes de reintroducció.
- Realitzar l'estudi de la relació de la presència de gavians en la qualitat de les aigües d'una massa d'aigua continental, mitjançant l'ús de la falconeria a l'estany.
- Realitzar el control i seguiment dels ecosistemes i el manteniment d'equilibris ecològics per la protecció de la flora i la fauna autòctona, les espècies protegides, cinegètiques i piscícoles.
- Continuar amb els treballs de manteniment, neteja i gestió dels hàbitats de les finques públiques i conveniades.
- Millorar el coneixement i la informació de l'ús públic de l'entorn immediat de l'Estany.
- Condicionament de infraestructures existents a fi de millorar els hàbitats d'interès per la flora i fauna.
- Continuar amb les tasques de millora i manteniment d'equipaments i infraestructures existents.
- Continuar amb les relacions institucionals entre el Consorci i les administracions públiques i altres entitats.
- Continuar l'execució del projecte LIFE Potamo Fauna "Conservació de fauna fluvial europea a la Xarxa Natura 2000 de les concques dels rius Ter, Fluvià i Muga - LIFE12 NAT/ES/001091
- Executar el projecte de "Millora estructural de dos boscos de ponent de l'EIN de l'Estany de Banyoles: Alzinar litoral amb roures de Can Morgat i la freixeneda de la Font del Rector".
- Redacció del projecte de "Millora paisatgística al límit nord de la finca de Casa Nostra i tractament del sotabosc dels boscos de ribera restaurats dels marges de la riera del Castellar i riera de Can Morgat".
- Continuar promovent activitats de divulgació i comunicació social a Banyoles i Porqueres.
- Participar en activitats i esdeveniments públics per tal de difondre el Consorci i els valors patrimonials de l'espai natural protegit.
- Gestionar el Museu Darder -E.I.E. del DARDER.

2. ÒRGANS DE GOVERN

Modificació dels Estatuts del Consorci de l'Estany

En sessió plenària de 17 de desembre de 2014 es va aprovar inicialment una modificació dels estatuts que incorporava les modificacions derivades de les Lleis 27/2013 i 15/2014, així com l'adscripció d'aquest Consorci a l'Ajuntament de Banyoles, la incorporació al Consorci de l'Estany de l'Ajuntament de Fontcoberta i una sèrie de modificacions de caràcter operatiu.

Aquests estatuts s'han exposat al públic mitjançant inserció d'anunci al DOGC, núm. 6798 de 28 de gener de 2015 i en el Butlletí Oficial de la Província de Girona, núm. 18 de 28 de gener de 2015, a efectes d'examen i de presentació de reclamacions i al·legacions. També han estat exposats al públic en el tauler d'anuncis i al web del Consorci: www.consorcidel'estany.org, durant el termini de 30 dies hàbils transcorreguts a comptar de l'endemà de l'última de les publicacions, i no s'han presentat reclamacions ni observacions a efectes, de conformitat amb el que disposa l'article 303.1 en relació al 160 del ROAS.

Els Estatuts, han estat ratificats pel plenari de la Diputació de Girona de data 17 de febrer de 2015 i pels plenaries dels Ajuntaments de Fontcoberta (23 de març de 2015), Ajuntament de Banyoles (30 de març de 2015.) i Ajuntament de Porqueres (1 d'abril de 2015).

En data 10 de març de 2015, amb Registre de Sortida número 44, es van trametre a la Generalitat de Catalunya la proposta modificada dels Estatuts del Consorci de l'Estany per a la seva ratificació així com el Certificat d'exposició pública i conforme no s'han presentat reclamacions ni observacions.

La seva aprovació resta pendent de la ratificació per part de la Generalitat de Catalunya.

2.1. Consell Plenari

És l'òrgan suprem de deliberació i de decisió del Consorci. Està format per quatre membres de cadascun dels Ajuntaments que integren el Consorci, (l'Alcalde i tres regidors) i per dos membres de cada administració supramunicipal o entitat que en forma part.

En motiu dels canvis produïts al Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, concretament a la Direcció General de Polítiques Ambientals i a la Diputació de Girona on, per acord del Ple adoptat en sessió de 19 d'abril de 2016, es va designar com a representant de la Diputació de Girona al Consorci de l'Estany el Sr. Lluís Costabella i Portella en substitució de la Senyora Eva Palau i Gil.

Per a l'exercici del 2016 el Consell Plenari del Consorci de l'Estany ha estat format pels següents representants:

Ajuntament de Banyoles

- Miquel Noguer i Planas (Alcalde - President)
- Albert Tubert Yani (Regidor delegat d'Urbanisme i Activitats)
- Joana Vilà i Brugué (Regidora de Turisme)
- Jordi Bosch Batlle (Regidor delegat de Medi Ambient i batlle d'aigües)

Ajuntament de Porqueres

- Francesc Castanyer Campolier (Alcalde - President)
- Ferran Vivar Labrador (Regidor d'Esports)
- Jordi Burch i Viñals (Regidor de Medi Ambient)
- Elisa Teixidor Planella (Regidora d'administració, cultura, ensenyament i participació)

Diputació de Girona

- Miquel Noguer i Planas (Diputat de Règim Econòmic i Noves Tecnologies)
- Lluís Costabella i Portella (Diputat de Territori i Sostenibilitat)

Generalitat de Catalunya – Departament de Territori i Sostenibilitat

- Ferran Miralles Sabadell (Director General de Polítiques Ambientals)
- Jaume Vicens Perpinya (Subdirector General de la Biodiversitat)

CÀRRECS

Tal i com estableix la disposició addicional segona dels Estatuts del Consorci de l'Estany, mitjançant acord del Consell Plenari de 11 de juliol de 2013 es varen nomenar els diversos càrrecs del quart període de presidència que s'ocuparan fins el dia 30 de juny de 2017.

PRESIDENT: Miquel Noguer i Planas
VICEPRESIDENT 1er: Francesc Castanyer Campolier
VICEPRESIDENT 2n: Lluís Costabella i Portella
VICEPRESIDENT 3er: Ferran Miralles Sabadell

DIRECCIÓ

Càrrecs:

DIRECTOR: Jordi Bosch Batlle
DIRECTOR ADJUNT: Jordi Burch Viñals

2.2. Comissió Executiva

Està formada pel President del Consorci, el vicepresident primer i un membre de cada ens:

MEMBRES

Ajuntament de Banyoles:

Miquel Noguer i Planas - *Alcalde-President*
Jordi Bosch i Batlle - *Regidor delegat de Medi Ambient*

Ajuntament de Porqueres:

Francesc Castanyer Campolier - *Alcalde-President*
Jordi Burch i Viñals - *Regidor de Medi Ambient*

Diputació de Girona:

Lluís Costabella i Portella (Diputat Territori i Sostenibilitat)

Generalitat de Catalunya – Departament Territori i Sostenibilitat

Jaume Vicens Perpinya (Subdirector General de Biodiversitat)

2.3. Consell Consultiu

Aquest és un òrgan de consulta, participació i informació de les qüestions pròpies de l'àmbit d'actuació del Consorci. L'integren diversos sectors socials, entitats científiques, professionals i entitats privades que persegueixen finalitats d'interès general concurrents amb les pròpies del Consorci. Formen part del Consell Consultiu els representants de les següents entitats:

- Associació de Comerciants de Banyoles i Comarca
- Associació de Defensa del Patrimoni Natural del Pla de l'Estany - LIMNOS
- Associació de Pescadors Esportius del Pla de l'Estany
- Agenda Gestió Esportiva
- Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles
- Centre Excursionista de Banyoles
- Club Natació Banyoles
- Escola de Natura de Banyoles
- Turisme Rural Girona

3. MITJANS I RECURSOS

3.1. Personal

La continuació del Projecte "LIFE Potamo Fauna" ha suposat el manteniment del número de treballadors que hi havia durant el 2015.

En data 02 d'octubre de 2016 es va formalitzar la Jubilació voluntària de la Conserge del Museu Darder, Sra. M. Lourdes Morcillo i Espuny

PERSONAL VINCULAT AL CONSORCI

ADMINISTRACIÓ

Secretari-Interventor

Ramon Quintanas i Feixas

Auxiliar Administrativa

Dolors Nevado i Ballester

Auxiliar Administrativa LIFE

Raquel Xargay i Torrent

ÀREA TÈCNICA

Tècnic-coordinador i Coord. Financer del LIFE Miquel Campos i Llach
Tècnic Irene Camós i Plana

ÀREA MUSEU

Conservadora Museu Georgina Gratacós i Teixidor
Conserge Museu (fins l'1/10/2016) M. Lourdes Morcillo Espuny
Conserge Museu (des del 02/10/2016) Carmen Roperó Mochales
Conserge Museu (substitucions) Daniel Cano Dorca

3.2. Personal Eventual

Tècnic Coordinador LIFE Joaquim Pou i Rovira
Tècnic LIFE Carles Feo i Quer
Peó LIFE Ramon Casadevall i Fusellas
Peó LIFE Gerard Dalmau i Bonet

En data 18 de juliol de 2016 es va formalitzar un contracte amb Natàlia Sardeña Velazquez a temps parcial per obra o servei determinat com a tècnic mig del Consorci de l'Estany per a la col·laboració amb els serveis tècnics en les tasques de: seguiment de l'Estudi de la relació de la presència de gavians en la qualitat de les aigües d'una massa d'aigua continental, mitjançant l'ús de la falconeria a l'Estany de Banyoles i altres com suport al laboratori de nàiades, redacció d'informes i memòries, control de camps de treball, control de brigades, entrada de dades, censos de fauna etc...:

PERÍODE DEL CONTRACTE	NOM	JORNADA
18/07/2016 – 17/01/2017	Natàlia Sardeña Velazquez	22,5 hores / setmana

3.3. Personal lligat a convenis

Durant l'any 2016 s'han signat diversos convenis per a la realització de pràctiques en centres de treball amb diverses entitats:

PERÍODE CONVENI	NOM	ENTITAT	ESTUDIS
25/04/2016 – 22/05/2016	Mohamed Chria	Departament d'empresa i ocupació	Programa RMI
25/04/2016 – 22/05/2016	Joan Fernández Frigola	Departament d'empresa i ocupació	Programa RMI
25/04/2016 – 22/05/2016	Bangaly Sidibeh	Departament d'empresa i ocupació	Programa RMI
25/04/2016 – 22/05/2016	Khalid Aytouna	Departament d'empresa i ocupació	Programa RMI

25/04/2016 – 22/05/2016	Juan Rosselló Yelo	Departament d'empresa i ocupació	Programa RMI
25/04/2016 – 22/05/2016	Francisco Javier Ros Estarriola	Departament d'empresa i ocupació	Programa RMI
23/11/2015 – 13/05/2016	Albert Masó Orriols	Escola de formació professional Quintanes	DFGM – Aprofitament i conservació del medi natural
23/05/2016 – 23/10/2016	Raphael Convers	Departament de Treball Afers Socials i Famílies	Programa Euridysea
14/03/2016 – 14/06/2016	Vilali Konteh	Institut Josep Brugulat	Auxiliar de vivers i jardins
15/02/2016 – 17/06/2016	Anna Ramos Ayats	Institut Montilivi	Educació i control ambiental
04/07/2016 – 09/09/2016	Clara Casas Cascante	UAB	Grau en Biologia
01/04/2016 – 20/08/2016	Laia Noguer Palomeras	UAB	Màster de Biodiversitat
01/04/2016 – 31/10/2016	Marta Barreiros Lado	UAB	Màster Ecologia, gestió i restauració del medi natural
29/03/2016 – 30/06/2016	Claudia Estelle Cabrera	UdG	Grau en Ciències Ambientals
04/07/2016 – 05/08/2016	Ferran Berloso Clarà	UdG	Biologia - TFG
01/02/2016 – 30/06/2016	Mar Vila Belmonte	UdG	Grau en Biologia
01/03/2016 – 30/06/2016	Marc Bagaria Osuna	UdG	Grau en Biologia
10/06/2016 – 30/07/2016	Xavier Alsius Vives	UdG	Grau en Ciències Ambientals

Les principals tasques realitzades a través d'aquests convenis han estat la col·laboració en les tasques i accions del LIFE Potamo Fauna (manteniment laboratori de cria de nàiades, suport a l'oficina tècnica, suport en les campanyes de mostreig i seguiments d'indicadors,...) i de suport als treballs de conservació del medi natural i restauració del paisatge.

3.4. Brigades Externes

Durant el 2016 s'ha prorrogat el conveni de col·laboració entre el Consorci de l'Estany i el Consell Comarcal del Pla de l'Estany, mitjançant el Centre Ocupacional i Especial de Treball (COIET) signat el 2013, que té per objecte la realització de diversos treballs per a la conservació, neteja i manteniment de la vegetació i les infraestructures d'ús públic de l'Espai d'Interès Natural de l'Estany de Banyoles així com la participació en altres activitats del Consorci a mesura que es necessitin els serveis i que s'obtingui el finançament per a la realització de les tasques esmentades.

Un dels valors afegits d'aquesta brigada de manteniment es deu al fet que es tracta de centres ocupacionals i especials de treball incorporant sectors socials desfavorits i amb problemes d'integració.

3.5. Memòria Econòmica

El pressupost de l'any 2016, aprovat pel Consell Plenari del Consorci de l'Estany en data de 23 de novembre de 2015, ha estat de **459.068,49.-€**.

Aquesta quantitat representa un decrement del **18,25%** respecte el pressupost anterior, motivat bàsicament per les previsions d'execució en el 2016 del programa LIFE.

Les actuacions previstes en aquest nou programa LIFE es desenvoluparan d'acord amb les previsions que el propi programa estableix.

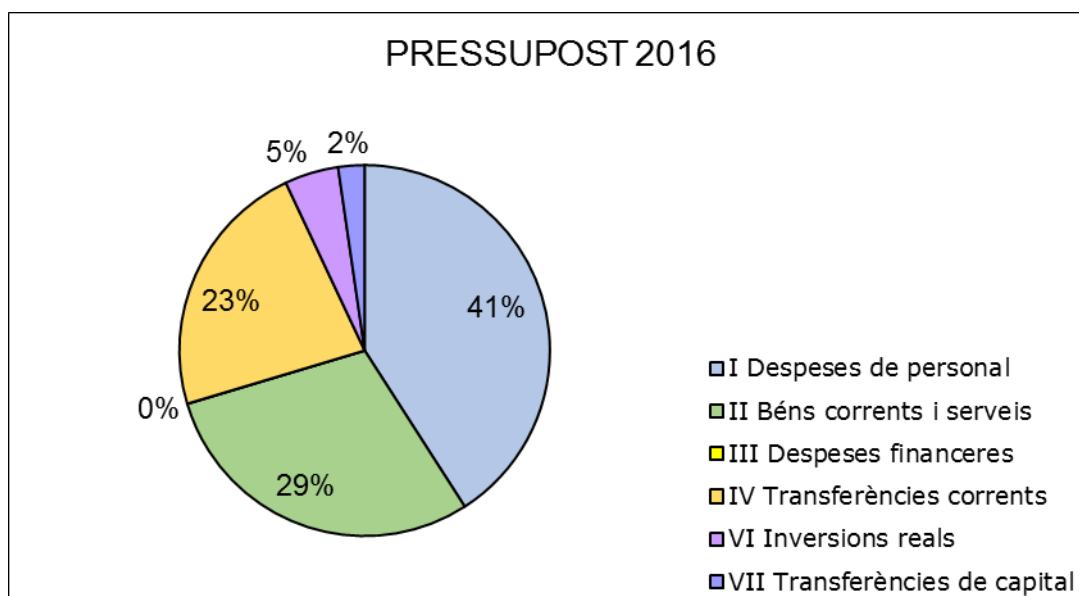
La inversió prevista inicialment és de: **8.553,00.-€**. i coincideix amb la de l'any anterior.

PRESSUPOST D'INGRESSOS 2016:

INGRESSOS	PRESSUPOSTAT	MODIFICAT	TOTAL
TAXES I ALTRES INGRESSOS			
Altres ingressos diversos	0,00	3.349,00	3.349,00
TRANSFERÈNCIES CORRENTS			
GENCAT_DTES - Oficina tècnica	19.150,00	0,00	19.150,00
GENCAT_DTES - Manteniment i estudis	30.450,00	0,00	30.450,00
Dept. Cultura – Conservació Museu	0,00	800,00	800,00
Diputació de Girona	41.000,00	0,00	41.000,00
Dipsalut	20.000,00	0,00	20.000,00
Ajuntament de Banyoles	40.738,68	0,00	40.738,68
Ajuntament de Banyoles (Conveni Gavians)	5.000,00	0,00	5.000,00
Ajuntament de Porqueres	19.580,00	0,00	19.580,00
Ajuntament de Banyoles (Conveni Museu)	100.000,00	0,00	100.000,00
LIFE12 - Ajuntament de Banyoles	10.000,00	0,00	10.000,00
LIFE12 - Ajuntament de Porqueres	1.000,00	0,00	1.000,00
LIFE12 – Consorci Esportiu Banyoles	1.000,00	0,00	1.000,00
LIFE12 – Aigües de Banyoles	1.000,00	0,00	1.000,00
Gestió de la Finca de Can Morgat	0,00	1.350,00	1.350,00
LIFE 12 - CE	161.546,81	0,00	161.546,81
INGRESSOS PATRIMONIALS			
Interessos Compte Corrent	50,00	0,00	50,00
TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL			
DAAM	8.553,00	0,00	8.553,00
Diputació de Girona – Millora paisatgística	0,00	19.270,28	19.270,28
ACTIUS FINANCERS			
Romanents de Tresoreria – per a desp. generals	0,00	88.619,65	88.619,65
Romanents de Tresoreria – per a desp. Fin. Afectat	0,00	119.545,36	119.545,36
TOTAL EXERCICI	459.068,49	232.934,29	692.002,78

PRESSUPOST DE DESPESES 2016:

CAPÍTOL	PRESSUPOSTAT	MODIFICAT	TOTAL	EXECUTAT	% EXECUTAT
I Despeses de personal	279.733,93.-€	3.376,52.-€	283.110,45.-€	283.110,45.-€	100%
II Béns corrents i serveis	111.881,56.-€	91.887,78.-€	203.769,34.-€	149.217,06.-€	82,83%
III Despeses financeres	100,00.-€	0,00.-€	100,00.-€	55,17.-€	98,56%
IV Transferències corrents	58.800,00.-€	97.779,15.-€	156.579,15.-€	21.879,15.-€	99,62%
VI Inversions reals	8.553,00.-€	23.963,61.-€	32.516,61.-€	19.291,39.-€	84,89%
VII Transferències capital	0,00.-€	15.927,23.-€	15.927,23.-€	0,00.-€	0,00%
TOTAL EXERCICI	459.068,49.-€	232.934,29.-€	692.002,78.-€	473.553,22.-€	93,17%

A continuació es detallen les aportacions econòmiques de cada ens consorciat per l'any 2016:

ENS CONSORCIAT	APORTACIÓ 2015
Ajuntament de Banyoles	40.738,68.-€
Ajuntament de Porqueres	19.580,00.-€
DAAM	58.153,00.-€
Diputació	41.000,00.-€
Conveni Museu Darder	100.000,00.-€
TOTAL	259.471,68.-€

Com a ingressos extres aconseguits pel Consorci destaquem:

- La concessió d'una subvenció de la Diputació de Girona d'import 19.270,28.-€, dins el programa d'ajuts per a la preservació i difusió dels valors naturals de la demarcació de Girona (EXP. 2016/5088/X020200), per a la realització

del Projecte "Millora paisatgística al límit nord de la finca de Casa Nostra i tractament del sotabosc dels boscos de ribera restaurats dels marges de la riera del Castellar i riera de Can Morgat" amb un pressupost de 20.285,50.-€.

- La signatura d'un conveni de col·laboració entre Dipsalut i el Consorci de l'Estany per al finançament del manteniment de la xarxa d'itineraris de l'entorn de l'estany de Banyoles 2015-2016, , per import de 20.000,00.-€ per l'annualitat del 2016, amb un pressupost total anual de 26.808,00.-€.

- La compensació de 5.000,00.-€ per part de l'Ajuntament de Banyoles al Consorci de l'Estany per la realització de les tasques de seguiment de l'estudi de la relació de la presència de gavians en la qualitat de les aigües d'una massa d'aigua continental, mitjançant l'ús de la falconeria.

També destaquem la continuació del Projecte LIFE Potamo Fauna amb un pressupost pel 2016 de 203.413,06.-€.

3.6. Certificació de Qualitat Turística SICTED

El segell turístic SICTED (Sistema Integral de Calidad Turística En Destino), que destaca la qualitat en el servei al client, és un projecte de millora de la qualitat dels destins turístics impulsat per l'Institut de Turismo estatal.

El 15 de desembre de 2015 es va comunicar al Consorci de l'Estany que s'havia superat l'avaluació executada pel Comitè de distinció de la qualitat turística en destí anual. Durant el 2016 s'ha fet l'entrega dels cartells distintius de qualitat vàlids fins el 2017.

3.7. Formació de personal

Durant el 2016 el personal del Consorci de l'Estany ha assistit als següents cursos o jornades formatives:

Curs	Assistent	Data	Durada	Entitat Organitzadora
Gestió de clients difícils	Dolors Nevado	25/04/2016	4 h	Servei d'Ocupació de Catalunya
Taller col·lectiu	Dolors Nevado	02/05/2016	2 h	SICTED
Curs d'elaboració de Plans de Gestió de Risc de l'Arbrat	Miquel Campos	03/06 al 06/06 de 2016	23 h	Fundació d'Estudis Superiors d'Olot
Màrqueting digital	Dolors Nevado	30/05/2016	4 h	Servei d'Ocupació de Catalunya
La Reunió: una eina de treball efectiva	Dolors Nevado	03/06/2016	5 h	Diputació de Girona
Gestió pressupostària avançada	Dolors Nevado	16/06/2016	5,5 h	XALOC

Jornada d'Administració electrònica, eines del Consorci AOC	Dolors Nevado	17/06/2016	4 h	Diputació de Girona
Taller pràctic del Portal de Transparència del Consorci AOC	Dolors Nevado	30/06/2016	4 h	Diputació de Girona
Guia per a la gestió del negoci	Irenne Camós	17/10/16	2 h	SICTED
Curs de formació tècnica per al control de la exòtica invasora	Irenne Camós	23/11 al 25/11 de 2016	13 h	Diputació de Girona
Benchmarking	Dolors Nevado	07/11/16	2 h	SICTED
Taller col·lectiu	Dolors Nevado	07/11/16	2 h	SICTED
Formació Lleis 39/2015 i 40/2015	Dolors Nevado	14/11/16	4 h	Ajuntament de Banyoles
Zero Paper – l'expedient electrònic	Dolors Nevado	30/11/16	3 h	Diputació de Girona
Anglès	Dolors Nevado Miquel Campos	19/09 al 28/11 de 2016	30 h	Departament de Turisme

4. PLANS I PROGRAMES

4.1. Plans de gestió i acció

En el programa de treball anual, de l'any 2008, de la Fundació Catalunya - La Pedrera i el Consorci de l'Estany en la relació a la finca de Can Morgat es va iniciar la redacció Pla de gestió de la finca, que va ser encomanat a l'empresa Geoservei projectes i gestió ambiental, SL. Actualment els Serveis tècnics del Consorci de l'Estany i l'empresa Geoservei, SL estan treballant en la seva redacció. La demora en la redacció definitiva d'aquest document és deguda a unes tasques que ha de redactar definitivament el personal tècnic del CES i que per necessitats del servei i dels recursos de l'oficina tècnica, s'ha anat posposant any rera any.

5. PROTECCIÓ I CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI NATURAL

5.1. Accions d'obtenció d'informació i millora del coneixement

Des dels seu inici, el Consorci, ha apostat per la realització de seguiments científics amb l'objectiu de valorar la gestió que s'està duent a terme a l'espai. Els grups biològics que s'han estat treballant han estat: odonats, lepidòpters, nàiades, amfibis, peixos, aus, quiròpters i plantes vasculars.

L'execució del Projecte Estany va implicar la realització d'accions de canvis importants en l'ecosistema lacustre i va incloure seguiments científics dels efectes d'aquestes actuacions. Alguns d'aquests seguiments agrupaven grups faunístics dels quals s'estaven duent a terme el seu seguiment des del Consorci. La seva continuïtat va estar englobada dins el Projecte Estany. Es van realitzar seguiments dels següents grups biològics com a indicadors del funcionament de les actuacions: macroinvertebrats aquàtics (odonats, nàiades, cranc americà, entre altres), amfibis, tortugues, aus, peixos i macròfits aquàtics.

L'arribada del Projecte LIFE Potamofauna assegura el seguiment d'algun d'aquests grups biològics (com són les nàiades, cranc americà, tortugues i peixos) i permeten fer el seguiment de nous grups com poden ser els vertigos o el seguiment de l'estat ecològic i la qualitat de l'aigua (Veieu apartat 10 Projecte LIFE Potamo Fauna).

Durant el 2016 no s'han efectuat seguiments científics fora del Projecte LIFE Potamo Fauna per falta de finançament. Els Serveis Tècnics del Consorci de l'Estany han continuat promovent i col·laborant en plans, programes o projectes de recerca, així com establir convenis de col·laboració amb universitats i altres centres de recerca per a l'estudi i coneixement de l'espai natural de l'Estany de Banyoles.

5.2. Gestió d'espècies

Dins el programa de gestió d'espècies s'engloben actuacions encarades a la protecció i conservació d'espècies d'interès a l'Espai Natural de l'Estany de Banyoles que s'han dut a terme durant aquest 2016 entre les quals destaquem:

- ***Projecte de reintroducció de cigonya blanca***
- ***Estudi de la relació de la presència de gavians en la qualitat de les aigües d'una massa d'aigua continental, mitjançant l'ús de la falconeria.***
- ***Participació i col·laboració en el control cinètic de la població de senglars***
- ***Reforçament poblacional de *Thelypteris palustris* (seguiment)***
- ***Control de la *Corbicula fluminea* a l'Estany de Banyoles***
- ***Prospeccions i rescat d'espècies autòctones***

Projecte de reintroducció de cigonya blanca

El Consorci, conjuntament amb la Fundació Catalunya - La Pedrera continuen duent a terme el projecte de reintroducció de cigonya blanca a Banyoles iniciat el 2006. Després de l'alliberament dels primers exemplars a la primavera de 2008, el personal de l'oficina tècnica del Consorci ha continuat amb el seguiment de les cigonyes alliberades i de les parelles que s'estableixen a la zona i de les seves cries. Aquest 2016 s'ha establert altra vegada la parella nidificant a la zona i ha criat amb èxit 3 polls, els quals no s'han pogut anellar degut a la dificultat per accedir a la zona inundada del Pla dels Estanyols. Amb aquestes s'arriba a 22 naixements de cigonya blanca nascuts al Pla de l'Estany fruit d'aquest projecte de reintroducció.

Cigonya sobre el niu al Pla dels Estanyols

Cigonya passejant per la zona

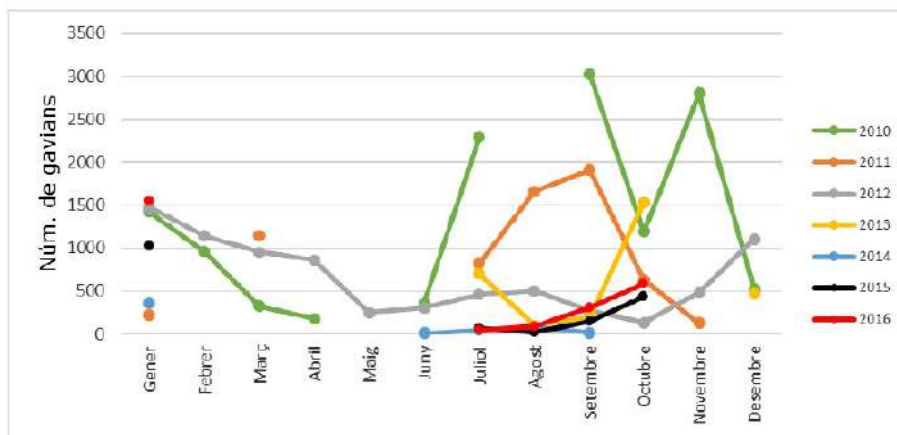
Estudi de la relació de la presència de gavians en la qualitat de les aigües d'una massa d'aigua continental, mitjançant l'ús de la falconeria

Fruit del "Conveni de col·laboració interadministrativa entre l'ajuntament de Banyoles i el Consorci de l'Estany per la realització de les tasques de seguiment de l'estudi de la relació de la presència de gavians en la qualitat de les aigües d'una massa d'aigua continental, mitjançant l'ús de la falconeria a l'estany" signat el dia 1 de març de 2016 entre l'Ajuntament de Banyoles i el Consorci de l'Estany, de juliol a setembre d'enguany, és el cinquè any consecutiu que es realitza el seguiment de la població de gavià argentat (*Larus michahellis*). Amb els resultats obtinguts es pretèn avaluar l'efectivitat de l'ús de la falconeria pel control de gavians a l'Estany de Banyoles, en relació a l'efecte que poden tenir sobre la salubritat i qualitat de les aigües de bany.

Es continua percebent un clar descens del nombre de gavians durant els mesos en que s'aplica la falconeria. No obstant, enguany s'ha observat un canvi de dinàmica respecte l'any passat. El nombre de gavians ha estat més elevat i constant durant tot el període d'estudi, però en canvi l'any passat el recomptes màxims van ser

superiors. La mitjana de tot el període de nombre de gavians al migdia a l'Estany ha set 376,55 front al 252,85 del 2015. Al vespre la diferència és de 155,82 front el 87,29 de 2015. Aquestes variacions podrien ser degudes a factors meteorològics o bé a algun canvi en l'activitat falconera. Cal valorar-ho disposant de més dades en el temps. Com els demés anys, també es segueix observant una correlació entre el nombre de gavians a l'Estany i l'Abocador Comarcal a Puigpalter.

El fet de què el nombre mitjà de gavians a l'Estany hagi estat superior aquest any respecte l'anterior no ha afectat en la qualitat de les aigües de bany. Segons els informes quinzenals de l'ACA, la qualitat de les aigües de bany ha estat excel·lent al Club Natació Banyoles i a la Caseta de Fusta, durant tota la temporada 2016. Els valors de les analítiques (concentracions d'*E. coli* i d'enterococs intestinals (ufc/100 ml)) al Club Natació Banyoles han set molt inferiors als d'anys enrere. Segons el seguiment d'Aigües de Banyoles, els valors al Club Natació Banyoles i als Banys Vells també s'han reduït molt respecte els darrers dos anys. Són aproximadament els mateixos a la Caseta de Fusta.

Evolució anual del gavià argentat, a partir dels censos al capvespre

Participació i col·laboració en el control cinegètic de la població de senglars

Un de les funcions del Consorci de l'Estany és la de "Realitzar el control i seguiment dels ecosistemes i el manteniment d'equilibris ecològics per la protecció de la flora i la fauna autòctona, les espècies protegides, cinegètiques i piscícoles."

Els darrers anys s'ha observat un increment d'avistaments i danys causats pels senglars en conreus, prats, camins i carreteres de nombroses finques de l'Espai d'Interès Natural de l'Estany de Banyoles, sobretot en finques que es troben dins a Zones de Seguretat, als afectes de la Llei de Caça i a la zona de "Refugi de Fauna Salvatge de Can Morgat, can Cisó, riera Castellana i Cuaranya.

L'ajuntament de Banyoles és el promotor de la zona de seguretat de Banyoles. A finals de 2014 es va signar un conveni a través del qual l'ajuntament encarregava al Consorci de l'Estany la tramitació, gestió i coordinació, amb la Generalitat de Catalunya, de les tasques a executar en relació al control excepcional de la població de senglars a la zona de l'EIN de l'Estany de Banyoles, així com l'adopció de les mesures preventives necessàries que es considerin més adequades per a minimitzar la problemàtica.

Amb aquesta premissa el Consorci de l'Estany ha promogut una sèrie d'actuacions per tal d'intentar controlar la població de senglars a l'entorn de l'Estany. Durant el 2016 s'han realitzat diverses actuacions a través del Cos dels Agents Rurals de Girona i, en alguna ocasió, també hi ha participat l'associació de caçadors. En total s'han abatut 27 senglars a prop de l'Estany. A més de les actuacions directes també s'ha realitzat aguait diürns i nocturns per tal de controlar l'activitat dels exemplars d'aquesta espècie.

Senyalització batudes

Reforçament poblacional de *Thelypteris palustris* (seguiment)

Gràcies als treballs de conservació ex-situ de falgueres amenaçades de les comarques de Girona, realitzats del Consorci de Medi Ambient i Salut Pública de la Garrotxa (SIGMA), en col·laboració amb la Universitat de Girona es va poder disposar de 5 exemplars de *Thelypteris palustris* en viver, preparats per ser plantats al medi.

La única població de Catalunya d'aquesta falguera, catalogada com a "en perill d'extinció" en el Decret 172/2008, de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya, es troba a l'espai natural de l'Estany de Banyoles a la Font del Rector de Porqueres.

Amb aquestes premisses, des del Consorci de l'Estany, es va demanar autorització al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural per a la creació d'un nou nucli de població de *Thelypteris palustris* a un altre punt de l'entorn de l'Estany, amb caràcter de prova pilot, en el marc del desenvolupament de l'Estratègia de conservació ex situ de la flora silvestre de Catalunya.

Així doncs el 25 de març de 2016 es va dur a terme una actuació de reforçament de 5 individus de *Thelypteris palustris* provinents de multiplicació asexual i 4 plantes provinents de multiplicació sexual provinents del SIGMA a la zona de la Cuaranya.

Durant el 2016 s'han realitzat dues visites de seguiments dels exemplars. S'ha valorat molt positivament el seu desenvolupament i preseten una gran adaptació al medi: alguns exemplars tenen frondes reproductores i 2 individus han emès rizomes que ja han colonitzat espai fora la tanca de delimitació de la plantació.

Peus fora dels tancat

Detall de la *Thelypteris*

Control de la *Corbicula fluminea* a l'Estany de Banyoles

A finals d'estiu es va detectar una població de *Corbicula fluminea*, una espècie exòtica altament invasora i que pot estendre's ràpidament a la resta de l'Espai Natural. Per sort i després de vàries prospeccions a la resta de l'Estany, l'espècie tan sols s'ha detectat al sector del litoral de la Caseta de Fusta. L'estructura de mides de les mostres obtingudes fan pensar que s'hi ha establert fa uns 2 o tres anys, com a màxim.

Per tal d'evitar la seva expansió s'ha realitzat unes actuacions per internar i eradicar-la de la zona: S'ha succionat amb unes bombes d'aigua el fons de l'àrea afectada per tal d'eliminar el màxim d'exemplars de *Corbicula fulminea* i s'ha cobert tota la superfície amb un plàstic per intentar eliminar qualsevol exemplar adult o larva que hi hagi pogut quedar. Les actuacions s'han realitzat a través de personal del Consorci de l'Estany amb l'ajuda d'uns bucejadors, ja que la major part dels treballs s'han hagut de realitzar sota l'aigua.

A mitjans 2017 es farà un seguiment i es valorarà si s'ha erradicat del tot l'espècie o si cal realitzar més actuacions.

Bomba d'aigua

Bussejador instal·lant el plàstic al fons de l'Estany

Corbicula fluminea al medi

Exemplars retirats del medi

Prospeccions i rescat d'espècies autòctones

El Consorci de l'Estany ha desenvolupat diversos projectes de conservació de les poblacions de nàiades dels recs de Banyoles i treballa per a la seva conservació a l'espai natural de l'Estany de Banyoles a través del laboratori de cria de nàiades. També desenvolupa diversos projectes de conservació de les poblacions de peixos dels recs de Banyoles i treballa per a la seva gestió a l'espai natural de l'Estany de Banyoles a través de diverses estratègies, incloent tot allò previst dins el LIFE Potamo Fauna, actualment en curs.

Entre les tasques del Consorci de l'Estany s'hi troba la prospecció i estudi de les nàiades, peixos i altres espècies protegides així com la realització de rescats en previsió de tasques de manteniment a l'espai natural de l'Estany de Banyoles així com en els recs de Banyoles.

Durant el 2016 s'han realitzat 4 prospeccions i rescats de peixos i nàiades en diferents trams de recs de sortida de l'Estany de Banyoles per tasques de manteniment o rescat urgents en casos d'assecatges.

Nàiades vivies en el sediment sense
aigua al rec de Sant Miquel

Nàiades rescatades

5.3. Gestió d'hàbitats i ecosistemes

Durant el 2016 s'han realitzat les següents actuacions encarades a la protecció, conservació i restauració d'hàbitats i ecosistemes d'interès a l'Espai Natural de l'Estany de Banyoles:

- **Gestió d'hàbitats a través de la pastura**
- **Millora estructural de dos boscos de ponent de l'EIN de l'Estany de Banyoles: Alzinar litoral amb roures de Can Morgat i freixeneda de la Font del Rector.**
- **Millora paisatgística al límit nord de la finca de Casa Nostra i tractament del sotabosc dels boscos de ribera restaurats dels marges. de la riera del Castellar i riera de Can Morgat**

Gestió d'hàbitats a través de la pastura

La gestió de la vegetació a la zona de Casa Nosta, al Pla dels Estanyols, es duu a terme principalment amb l'acció dels guarans i cavalls que es mantenen a la zona.

Aquests animals s'alimenten de plantes lacustres (balca, canyís, gram d'aigua...) i de bardisses, de manera que la seva acció continuada, tant d'alimentació, com de trepig, ajuda a diversificar la flora d'aquests espais i a obrir clarianes útils per a la fauna, en especial per a la fauna aquàtica de zones humides continentals.

Durant el 2016 s'ha deixat de pasturar intensivament la zona per donar un repòs temporal al terreny. Està previst tornar a tenir els animals a la zona a principis de 2017.

Exemplars de burro català pasturat al 2015

Zona d'actuació

Millora estructural de dos boscos de ponent de l'EIN de l'Estany de Banyoles: Alzinar litoral amb roures de Can Morgat i freixeneda de la Font del Rector

El Consorci va sol·licitar una subvenció exclosa de concurrència pública a la Diputació de Girona dins del programa d'ajuts *per a la preservació i difusió dels valors naturals de la demarcació de Girona*, fruit d'un conveni de col·laboració entre la Diputació de Girona i la Fundació "la Caixa" en matèria d'espais protegits, a través del projecte titulat "Millora estructural de dos boscos de ponent de l'EIN de l'Estany de Banyoles: Alzinar litoral amb roures de Can Morgat i freixeneda de la font del Rector". En data 24 de novembre de 2015 es va atorgar al Consorci la subvenció de **20.000,00.-€** d'un total de 20.337,68.-€ per l'execució de l'esmentat projecte.

L'objecte principal de la proposta ha estat la millora de la qualitat de l'hàbitat de dos tipologies singulars de bosc mediterrani de ponent de l'Estany de Banyoles: l'alzinar litoral amb roures de can Morgat i la freixeneda de la font de Rector.

Ambdós masses forestals representatives de les formacions boscoses de l'Estany de Banyoles es troben situades a la zona d'interès de la gestió territorial del Consorci de l'Estany. Amb les actuacions el que s'ha intentat pretendre és la millora estructural i de la qualitat en la composició específica d'aquests tipus d'hàbitats per tal que es disposi d'unes formacions de qualitat vist l'elevat interès que tenen els boscos de ribera i els alzinars humits dins de l'espai natural protegit de l'Estany de Banyoles. Hàbitats que recullen espècies protegides de la Directiva Hàbitats de la CE o altres d'interès forestal com és el cas del picot garser petit (*Dendrocopos minor*), o l'escanyapolls *Lucanus cervus*, entre altres.

Així doncs les actuacions s'han centrat en assolir els objectius específics següents:

- Millora estructural del bosc amb la retirada de biomassa morta i acumulacions denses de bardisses a la vorada de bosc i clarianes. Acció que indirectament també permet una reducció del risc d'incendi a la zona.
- Tallada d'aquells arbres de baixa qualitat forestal i amb risc de caiguda deixant una proporció baixa de peus drets estables per afavorir l'aliment i refugi per la fauna fitòfaga.
- Tallada d'arbres amb risc de caiguda (pins o pollancre de plantació [segons el sector]) que suposen un problema pels peus joves d'arbres propis d'aquest bosc que es volen afavorir (alzines, roures, freixes o salzes, segons el sector).
- L'eliminació de peus arboris i arbustius de les espècies no pròpies i que són clarament invasores a la zona: *Ligustrum lucidum*, *Ligustrum ovalifolius*, *Trachycarpus fortunei*, *Prunus cerasifera*, *Lonicera japonica* i *Arundo donax*. En el cas que es trobin altres espècies com *Pyracantha angustifolia*, *P. crenato-serrata* o *Cotoneaster sp.*, o d'altres també es retiraran.
- Millorar la qualitat dels hàbitats d'interès comunitari de l'entorn de l'Estany:
 - Canyissars torbosos dominats per mansega, *Cladium mariscus* (*Soncho maritimi-Cladietum marisci* [cod. hab. 7210])
 - Formacions de grans càrex (*Magnocaricion*)
 - Boscos en galeria de *Salix alba* i *Populus alba* [cod. hab. 92A0].
 - Freixenedes en formació.
 - Alzinars [cod. hab. 9340]
- Participar directament en la inserció social de col·lectius de persones desfavorides.

Tallada i retirada de pins

Esbrossada manual de bardisses i enfiladisses

Eliminació de peus arboris i arbustius invasors

Tallada d'arbres de baixa qualitat forestal i amb risc de caiguda

Millora paisatgística al límit nord de la finca de Casa Nostra i tractament del sotabosc dels boscos de ribera restaurats dels marges de la riera del Castellar i riera de Can Morgat

El Consorci ha sol·licitat una subvenció exclosa de concurrència pública a la Diputació de Girona dins del programa d'ajuts *per a la preservació i difusió dels valors naturals de la demarcació de Girona*, fruit d'un conveni de col·laboració entre la Diputació de Girona i la Fundació "la Caixa" en matèria d'espais protegits, a través del projecte titulat "Millor paisatgística al límit nord de la finca de Casa nostra i tractament de sotabosc dels boscos de ribera restaurats dels marges de la riera del Castellar i riera de Can Morgat". En data 18 d'octubre de 2016 s'ha atorgat al Consorci la subvenció de 19.270,28.-€ d'un total de 20.285,50.-€ per l'execució de l'esmentat projecte. Està previst executar el projecte durant el 2017.

L'objecte principal de la proposta és portar a terme diferents actuacions de millora de l'entorn natural a la banda sud i de ponent de l'EIN Estany de Banyoles. Concretament amb la millora paisatgística del límit nord de la finca del Casa Nostra, el tractament del sotabosc dels boscos de ribera restaurats de la riera del Castellar i riera de Can Morgat i amb la restauració del miradors de l'Estanyol Nou i brollador de la riera del Castellar, elements de protecció de l'entorn.

Així doncs es volen assolir els objectius específics següents:

- Eliminació i naturalització d'elements barrera antròpics i en desús, que generen un impacte sobre el medi i paisatgístic, al límit nord de la finca del Casa Nostra, amb la retirada de dos portals de ferro, un tancat de filat d'espínos i exemplars de xiprers i altres espècies ornamentals.
- Millora paisatgística de manera que es percebi la continuïtat de l'estany amb la zona humida del Pla dels estanyols.
- Re-configuració de la cuneta que impedeix l'accés de persones a la zona humida del Pla dels Estanyols, al límit nord de la finca del Casa Nostra.
- Afavorir el desenvolupament de boscos joves amb el tractament del sotabosc dels boscos de ribera restaurats del marge dret de la riera del Castellar i del marge esquerra de la riera de Can Morgat, amb la retirada de biomassa morta i acumulacions denses de bardisses. També es retiraran els antics elements de la plantació i es farà un tractament i poda d'arbres.
- Eliminació de peus arboris i arbustius d'espècies no pròpies i que són clarament invasores a la zona, del gènere *Ligustrum japonicum* i *Ligustrum ovalifolium*, al límit nord de la finca del Casa Nostra i d'un petit rodal de canya *Arundo donax*, al marge dret de la riera Castellana.
- Restauració dels miradors de l'Estanyol Nou i del brollador de la riera del Castellar, elements de protecció de l'entorn natural.
- Millora i protecció dels hàbitats d'interès comunitari de l'entorn de l'Estany:
 - *Vernedes i altres boscos de ribera afins (Alno-Padion) [cod. hab. 91E0*]. Catalogat com a priprotari.*
 - *Canyissars torbosos dominats per mansega, Cladium mariscus (Soncho maritimi-Cladietum marisci) [cod. hab. 7210]. Catalogat com a prioritari.*
 - *Boscos en galeria de Salix alba i Populus alba [cod. hab. 92A0].*
 - *Jonqueres i herbassars gaminoides humits, mediterranis, del Molinion-Holoschoenion. [cod. hab. 6420].*
 - *Formacions de grans càrex (Magnocaricion)*
 - *Freixenedes en formació.*
- Participar directament en la inserció social de col·lectius de persones desfavorides.

5.4. Gestió de l'ús públic amb objectiu fonamental de conservació

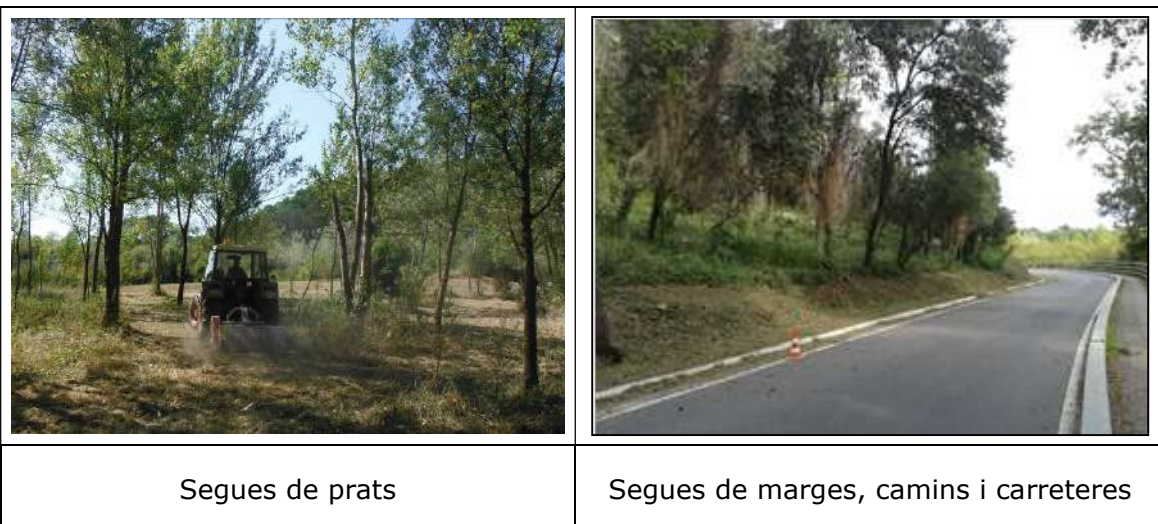
El Consorci porta a terme les tasques rutinàries de manteniment de la vegetació de l'espai natural i la neteja de residus de les finques públiques o conveniades de l'entorn de l'Estany a través de la contractació d'una brigada.

Les tasques que desenvolupa aquesta brigada es resumeixen en:

- Neteja selectiva i manteniment de la vegetació amb l'eliminació d'espècies exòtiques.
- Tala d'arbres morts o tombats que suposin un risc per a la seguretat de les persones.
- Esporga baixa del brancatge d'arbres i arbustos.
- Recollida de restes vegetals produïdes per podes, estassades i neteges.
- Neteja dels primers trams dels recs i la riba de l'estany.
- Manteniment i neteja de la senyalització, tanques i mobiliari urbà.
- Col·locació d'algun element del mobiliari urbà (papereres, senyals).
- Buidat periòdic de papereres i recollida de residus dispersos.
- Manteniment dels marges i el ferm del camí pedestre i la zona per als vianants de front de l'estany i del carril bicicleta amb la reposició de sauló.
- Eliminació de camins d'accés a espais restringits.
- Regeneració de zones que presenten forta freqüentació o altres petits impactes com per exemple punts amb pèrdues de sòl.
- Neteja i manteniment de l'itinerari pedestre on s'inclou la retirada de restes vegetals i deixalles, arbres i arbustos morts i manteniment del mobiliari urbà.
- Col·locació de senyals de les xarxes de camins.

Aquest 2016 i degut a la situació pressupostària dels darrers anys, la freqüència d'actuacions continua reduïda respecte als anys anteriors. S'han continuat amb les tasques de manteniment adequades pel conjunt d'infraestructures existents a l'espai i pel bon funcionament de les activitats (tant esportives com lúdiques) que es desenvolupen a l'entorn de l'Estany.

Per altra banda, s'han realitzat un conjunt de tasques de manteniment i millora de l'espai que necessiten realitzar-se amb maquinària i especialistes concrets. Són tasques que no poden ser assumides per la brigada, i que solen ser un complement de la seva activitat. Són exemples d'actuacions les segues amb tractor, la trituració de restes de podes, retirada de grans arbres o podes d'alçada, entre altres.

6. ÚS PÚBLIC: INFORMACIÓ, COMUNICACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

6.1. Accions d'obtenció d'informació i millora del coneixement

- *Estudi de l'aigua de l'estanyol del Vilar*

Estudi de l'aigua de l'estanyol del Vilar

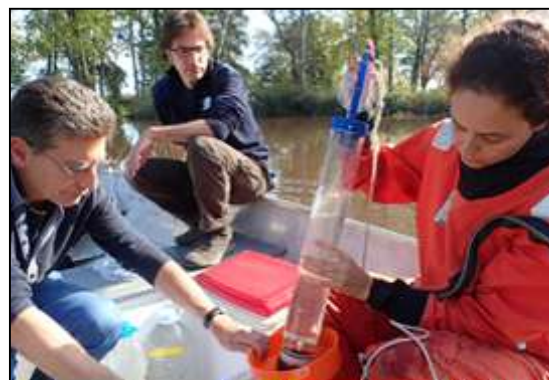
L'estanyol del Vilar es va mostrejar el passat 21 d'octubre del 2016 per part de tècnics del Centre d'Estudis Avançats de Blanes a partir d'un encàrrec per part del Consorci de l'Estany després de detectar un canvi de coloració (marronós) de les seves aigües poc freqüent. La finalitat del mostreig era fer una caracterització general de l'estat tròfic de l'estany, incloent les seves característiques físico-químiques i composició i abundància d'algues i bacteris fotosintètics.

El resultat de les anàlisis de nutrients i de la concentració de pigments d'algues i bacteris indiquen que l'estanyol es trobaria proper a l'eutròfia i ens suggereixen l'existència d'una entrada de nutrients d'origen antropogènic superior a l'esperada en aquest tipus d'ecosistema. L'estanyol del Vilar té una conca molt reduïda sense una entrada directa d'aigua. Per tant aquesta entrada de nutrients podria haver estat facilitada per unes pluges recents importants que els haguessin arrossegat de la conca o que haguessin barrejat l'estanyol sobtadament permetent que part dels nutrients acumulats a l'hipolímnion passessin a la columna d'aigua. S'esperaria que l'acció de reducció i control dels peixos de l'estanyol, feta en el marc del projecte PotamoFauna, hagués contribuït a la disminució de la concentració d'algues a la columna d'aigua a través de l'increment de l'abundància de crustacis, que alhora es mengen les algues.

El color marró persistent de l'aigua és degut als pigments d'un tipus d'algues colonials de mida molt petita i poc habituals, la proliferació d'aquestes algues fins esdevenir dominants en el sistema és el que dona aquesta coloració tan poc habitual a l'aigua.

Coloració marronosa de l'estanyol

Mostres d'algues i bacteris fotosintètics recollits a l'estanyol

6.2. Divulgació i comunicació social

- **Dia Mundial de les Zones Humides**
- **Activitat de voluntariat a Can Morgat**
- **Participació en els camps de treball a l'Estany de Banyoles**
- **12è Dia de l'Estany**
- **Exposició a la Fira de Sant Maritirià – Firaestany**
- **Participació en les IV Jornades de conservació de flora i funga**
- **Reedició del conte d'en Blauet i els camins de l'aigua**
- **Disseny de la imatge i contingut dels plafons divulgatius del laboratori de nàïades**

Dia Mundial de les Zones Humides

Una cinquantena de persones han participat en les activitats programades en motiu del Dia Mundial de les Zones Humides celebrats durant els dies 5 i 7 de febrer de 2016.

Aquesta diada commemora la signatura del Conveni Ramsar per a la protecció d'aquests ecosistemes signat el 2 de febrer de 1971. Ramsar és el primer tractat modern, de caràcter intergovernamental, sobre conservació i ús sostenible dels recursos naturals. El Dia Mundial de les zones humides té com a objectiu divulgar el valor d'aquests tipus d'espais naturals, uns dels més productius i rics de la Terra i, a la vegada, dels més fràgils i amenaçats. L'Estany de Banyoles està designat com a Zona Humida d'Importància Internacional des del 18 de desembre de 2002.

El format de les activitats està consolidat des de fa uns anys amb una jornada de xerrades i una visita guiada.

Dins el cicle de xerrades realitzat el divendres al vespre, es va destinar un espai a la presentació de treballs de recerca realitzats per estudiants. En aquest cas s'han presentat dos treballs de final de grau (TFG) en Biologia a la UdG "Creixement i demografia de la perca americana (*Micropterus Salmoides*), el peix sol (*Lepomis gibbosus*) i la perca de riu (*Perca fluviatilis*) a l'estany de Banyoles" per Sandra Cuello i "Experimentation in the culture of freshwater mussel juveniles (*Unio mancus Lamarck 1819*) in laboratory conditions" per Núria Coma. Les dues estudiants van realitzar el seu treball durant el curs 2014-2015 al Consorci de l'Estany.

Tot seguit s'han presentat també les següents ponències:

-Conservació de les poblacions de *Vertigo moulinsiana* i *V. angustior* (Gastropoda, Pulmonata) a l'Estany de Banyoles a càrrec de Miquel Campos i Llach tècnic coordinador del Consorci de l'Estany. Aquest 2016 els vertigo estan considerats com a mol·lusc de l'any.

-Censos d'ocells hivernants al Pla de l'Estany a càrrec de Carles Feo i Quer membre de Limnos.

-Estudi sobre l'evolució de la presència de gavians a l'Estany a càrrec de Natàlia Sardeña Velázquez tècnic ambiental.

Un total de 25 persones han assistit al cicle de xerrades.

Durant el matí del diumenge dia 7 al matí s'ha organitzat una Sortida guiada pel nou camí recuperat que ressegueix el Matamors des de Camós a Corts. La visita ha anat a càrrec de l'Associació de Veïns de Corts que han recuperat el mateix camí així com els diferents elements d'interès que s'hi troben al llarg del seu recorregut (rentadors, baumes,....)

Tot i la pluja gairebé una trentena de persones han participat a la visita.

Miquel Campos amb la presentació sobre el mol·lusc de l'any

Visita guiada al riu Matamors

Activitat de voluntariat a Can Morgat

A través del programa Mans per la Natura i gràcies a la implicació de Limnos, el 5 de juny de 2016 s'ha realitzat una jornada de voluntariat dedicada a la conservació de la tortuga d'estany (*Emys orbicularis*) a les llacunes de Can Morgat.

Unes 40 persones han participat d'una activitat de descoberta ambiental relacionada amb la tortuga d'estany consistent amb una explicació del projecte de recuperació de les llacunes de Can Morgat a Porqueres, el projecte de recuperació de l'espècie, l'alliberament de 5 exemplars i la participació en un joc educatiu sobre la tortuga d'estany en format d'aplicació mòbil.

L'activitat ha patit un cert endarreriment degut al tancament de la carretera de circumval·lació de l'Estany per la celebració d'una triatló.

La tortuga d'estany és una espècie de tortuga aquàtica autòctona que havia desaparegut de l'Estany de Banyoles. A partir del Projecte LIFE: Projecte Estany, entre l'any 2010 i 2014, es van alliberar uns 130 exemplars entre la zona de les llacunes de Can Morgat, la llacuna dels Amaradors i la llacuna de Casa Nostra. Posteriorment l'any 2015 es va alliberar 5 nous exemplars a la llacuna de l'Aulina, i enguany s'han alliberat a la llacuna de l'Artiga. En total són 140 tortugues que han estat alliberades, algunes de les quals s'han detectat en les actuacions de seguiment observant una molt bona condició física, amb un gran creixement, i alguns ja amb presència d'ous, pel que s'espera que aviat es detectin els primers naixements a la zona.

Les 5 tortugues del 2015 i del 2016 formen part del projecte de continuïtat que va elaborar el Consorci de l'Estany en el marc del Projecte Estany. A la vegada Limnos, en el marc del conveni de voluntariat que té acordat amb el Consorci de l'Estany es dedica a promoure activitats de voluntariat ambiental en els espais gestionats pel Consorci de l'Estany, entre els quals es troba la conservació i promoció de la tortuga d'estany. A la vegada Limnos dóna sortida als materials divulgatius elaborats conjuntament amb la Fundació Emys i disponibles al web www.tortugadestany.org

A part de l'alliberament, durant l'activitat es va posar en pràctica un joc a través d'una aplicació mòbil: "La tortuga d'estany en joc". Joc de pistes i de preguntes que posa en pràctica als participants dels seus coneixements sobre l'espai i sobre la tortuga d'Estany.

Les activitats realitzades han de permetre a llarg termini l'establiment d'un nucli ben estable i conservat de tortuga d'estany a la zona de l'Estany de Banyoles i conscienciar de la problemàtica de les espècies de tortugues exòtiques, així com posar en valor el nostre patrimoni natural.

L'activitat ha estat organitzada per la Fundació Catalunya - La Pedrera, Limnos i Consorci de l'Estany.

Assistents a la diada

Exemplars de tortuga a punt de ser alliberats

Participació en els camps de treball a l'Estany de Banyoles

Per tercer any consecutiu s'han realitzat els camp de treball "Estany Natura" a l'entorn de l'Estany, del 2 al 16 de juliol. Els camps han estat organitzats per Limnos i la Coordinadora de Lleure del Pla de l'Estany en el marc dels camps promoguts per la Direcció General de Joventut de la Generalitat. Limnos s'ha encarregat dels aspectes tècnics de treball i de seguiment de fauna i la Coordinadora de les activitats més lúdiques.

El Consorci de l'Estany ha col·laborat en la programació i assessorament dels treballs tècnics d'arranjament de tanques i passeres, així com en la cessió de la zona d'acampada ubicada a la finca de Casa Nostra.

Vint-i-quatre joves d'arreu de Catalunya han participat en aquesta activitat realitzant tasques de conservació de la natura i el manteniment d'infraestructures present a l'espai com ara l'aplicació d'una capa antilliscant a diverses passeres de l'entorn de l'Estany o l'arrencada manual de rebrots de balca que col·lapsen la llacuna de l'Artiga.

També han realitzat altres activitats més formatives, com censos d'orenetes, de crancs americans o llúdrigues. Les dades obtingudes s'incorporaran a diverses bases de dades existents, i formaran part dels seguiments del voluntariat ambiental de l'entitat ecologista Limnos.

Grup de joves participants als camps de treball

Exposició a la Fira de Sant Martírià - Firaestany: El cranc de riu de potes blanques del projecte Life Potamo Fauna

El Consorci de l'Estany amb la col·laboració de Limnos ha estat present els dies 18, 19 i 20 de novembre de 2016 a la Fira de Sant Martírià de Banyoles per informar del projecte LIFE Potamo Fauna i dels valors naturals de l'espai natural de l'Estany de Banyoles. En aquesta edició concretament s'ha pretès acostar espècies desconegudes per la gent com les cargolines de ribera, espècies de nom científic *Vertigo moulinsiana* i *Vertigo angustior*, unes cargolines de menys de 2 mm que viuen en zones humides de l'entorn de l'Estany i que tenen a Banyoles les millors poblacions de la Península Ibèrica.

S'ha muntat un estand de 10 metres de llarg per 5 d'ample dins l'espai de la Mostra de Races Autòctones de la Fira al Parc de la Draga. L'espai ha disposat del muntatge de tres aquaris de 100 litres, adequats amb un panell de fusta expositor, amb presència del peixos autòctons (barbs, bagres, anguiles i bavoses de riu) i nàiades (nàiade allargada, rodona i anodonta). Aquestes espècies han estat objecte de treballs de conservació i cria en captivitat per tal de poder recuperar les seves poblacions tant a l'Estany de Banyoles, com al riu Ter i Fluvià.

També s'hi han muntat 4 panells informatius de l'exposició del projecte LIFE Potamo Fauna, els que han fet referència als peixos, nàiades i cargolines de ribera. L'any 2016 la Societat Espanyola de Malacologia ha declarat Mol·lusc de l'Any als caragols terrestres del gènere *Vertigo*. A l'estany de Banyoles s'han citat les espècies *Vertigo angustior* i *V. moulinsiana*, espècies que tenen a l'Estany de Banyoles les millors poblacions de la Península Ibèrica i que són objecte d'estudis i d'actuacions de conservació per ampliar la seva distribució.

En el transcurs de la fira s'han repartit més de 700 dibuixos relacionats amb la fauna de l'Estany, i s'ha ofert informació del projecte Potamo Fauna, així de la tasca de voluntariat ambiental de l'associació Limnos, entitat que fa possible també que la participació a la Fira sigui possible.

Estand a la fira

Visitants

12 è Dia de l'Estany

El dia 25 de setembre s'ha celebrat la dotzena edició del Dia de l'Estany, un esdeveniment familiar de celebració dels valors naturals de l'Estany de Banyoles. La jornada ha comptat amb diverses activitats: jocs ambientals, racons, tallers de reutilització, animació musical, maquillatge, l'alliberament d'un rapinyaire recuperat... Tal com s'ha anat fent els darrers anys, el Dia de l'Estany s'ha sumat als actes organitzats per l'ajuntament de Banyoles de celebració de la Setmana de la Mobilitat Sostenible amb una parada informativa i una bicicletada popular a l'entorn de l'Estany.

El Consorci de l'Estany ha col·laborat en la jornada assumint el cost del grup d'animació infantil. Altres participants de la jornada han estat: l'Escola de Natura com a organitzador i dinamitzador, l'Albert Carrillo que ha fet dibuixos d'en Blauet, la Creu Roja del Pla de l'Estany, el Cafè Blauet ha donat aigües als participants, Limnos ha fet un taller i una parada informativa sobre la tortuga d'estany

Es calcula que la participació ha estat d'entre 300 i 400 persones.

Programa d'activitats del Dia de l'Estany 2016:

A les 10h – Volta a l'Estany amb bicicleta

A partir de les 11h – Festa de l'Estany (al Parc de la Draga)

Benvinguda amb la cançó i el capgròs d'en Blauet

Animació musical a càrrec del grup "Olives de pagès"

Activitats familiars:

Jocs ambientals: "Què podem fer a l'estany?", "No molestem les plantes i els animals", "Cap deixalla a l'estany", "Que no t'atrapí l'aranya"

Maquillatge infantil de Blauet

Taller manual: una màscara de Blauet amb material de rebuig

Espais familiars: "Fotografia't fent de llúdriga", "Els contes d'en Blauet",

"L'esport a l'Estany"

Espai educatiu sobre la tortuga d'estany (Limnos)

Alliberament d'un astor provinent del Centre de Fauna dels Aiguamolls de l'Empordà.

Dibuixos d'en Blauet in situ a càrrec del seu autor, l'il·lustrador Albert Carrillo.

S'ha donat un obsequi a tots els participants: un retallable "enganxanassos"

Assitents a la diada

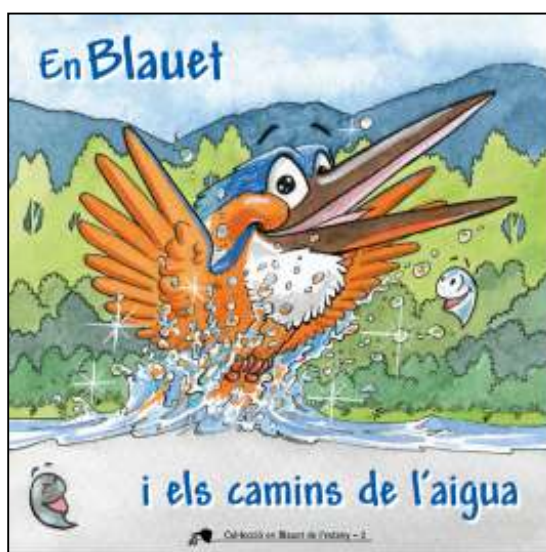
Grup d'animació infantil

Reedició del conte d'en Blauet i els camins de l'aigua

S'ha reeditat el conte número 2 de la col·lecció de contes d' "En Blauet de l'Estany". Aquesta col·lecció es va iniciar el 2004 com a element de difusió dels valors naturals entre els infants del Pla de l'Estany.

Concretament s'ha reeditat el conte que porta per títol "**En Blauet i els camins de l'aigua**". Amb un total de 1.000 exemplars. En aquest conte els infants poden descobrir d'on ve l'aigua de l'Estany i la importància que suposa per la comarca aquest recurs. Alhora es donen consells de com gestionar-ho a casa.

En Blauet s'ha convertit ja en una icona pels més petits de la comarca

Portada del conte

Disseny de la imatge i contingut dels plafons divulgatius del laboratori de nàiades

Per tal de fer visitables les instal·lacions del laboratori de cria de nàiades cal dissenyar una plafons divulgatius sobre l'espècie i sobre el funcionament del mateix laboratori. En ells cal especificar el cicle biològic de les nàiades i com aquest cicle es tracta dins les instal·lacions.

S'ha contractat una primera fase de disseny de la imatge i els continguts d'aquests plafons a l'empresa La bombolla que a finals de 2016 ha iniciat els primers esborranys. Està previst tenir els plafons a mitjans 2017.

7. CREACIÓ I MANTENIMENT D'EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURES

7.1. Creació d'equipaments i infraestructures

- *Millora d'un tram de camí a Lió*
- *Redacció d'un projecte per la creació d'un zona d'inundació permanent i la creació d'un itinerari de natura circular al Pla dels estanyols*

Millora d'un tram de camí a Lió

Com a actuació important d'arranjament d'infraestructures, el Consorci de l'Estany ha arrenjat un tram del camí que va des de la font d'en Petites fins al pont del rec gran de Lió. Aquest tram de camí forma part de la volta a l'Estany, itinerari principal de la xarxa d'itineraris de l'Espai Natural que potencia el Consorci de l'Estany. S'ha sanejat del terreny existent, s'ha reomplert el terreny amb subbase per la formació de nous pendents i així evitar la formació de basses al mig del camí i s'ha reconfigurat els marges del camí amb terra vegetal.

Estat del camí abans de l'actuació

Camí arranjat

Redacció d'un projecte per la creació d'un zona d'inundació permanent i la creació d'un itinerari de natura circular al Pla dels estanyols

S'ha encarregat a l'empresa SERPA Enginyeria i consultoria ambiental, SL la redacció d'un projecte per la creació d'una zona d'inundació permanent a la zona del Pla dels Estanyols i la creació d'un itinerari circular per visitar la zona restaurada. Part de l'itinerari ja existeix i forma part de la xarxa d'itineraris per l'espai natural (Itinerari 2: Ruta de la Puda i les Estunes però necessita un arranjament). Es preveu que el projecte estigui redactat a principis d'any i poder-ho executar durant el 2017.

7.2. Treballs de manteniment i millora d'equipaments i infraestructures

Les principals actuacions realitzades dins aquest programa es resumeixen en:

- **Manteniment d'equipaments, senyalització i infraestructures**
- **Manteniment de la xarxa d'itineraris a peu o en bici de l'entorn de l'Estany de Banyoles (DIPSALUT)**

Manteniment d'equipaments, senyalització i infraestructures

Un dels objectes del Consorci, tal i com s'indica en els seus Estatuts, és "Conservar i ordenar les finques públiques o conveniades que tenen per objecte la protecció i conservació del patrimoni natural i cultural". Així doncs és necessari ordenar i gestionar la senyalització, el manteniment i millora dels camins, la xarxa d'itineraris i indrets més concorreguts, el mobiliari urbà i els equipaments per l'esbarjo i el lleure i el laboratori de cria de nàiades propietat del Consorci de l'Estany. Per a la realització d'aquestes tasques es fa necessària la compra de material bàsic pel manteniment (ciments, fustes, pintures, cargoleria, etc.); la producció de senyals per substituir les malmeses...

Una de les principals actuacions realitzades aquest any ha estat la reparació de la passera de Lió, al nord de l'Estany, en la qual s'han substituït 5 metres lineals de fusta deteriorades pel pas del temps. També s'ha ampliat i s'ha millorat el teulat del laboratori de cria de nàiades.

Deixant de banda el deteriorament de les infraestructures pel seu ús, cal fer esment dels actes vandàlics a l'Espai Natural de l'Estany de Banyoles. El Consorci dedica un esforç important, tant econòmic com d'hores de personal, per refer aquests desperfectes.

Reparació passera de Lió a l'Estany

Ampliació del laboratori de cria de nàiades i millora del teulat

Manteniment de la xarxa d'itineraris a peu o en bicicleta de l'entorn de l'Estany de Banyoles

El Consorci ha signat un conveni de col.laboració sol.licitar a l'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona –DIPSALUT, una subvenció exclosa de concurrència pública per a dur a terme tasques incloses a la Memòria tècnica de "Manteniment de la xarxa de itineraris a peu o en bicicleta de l'entorn de l'Estany de Banyoles" durant el 2015 i 2016. L'objectiu de la memòria consisteix en manteniment de la xarxa de camins i itineraris de l'entorn immediat de l'Estany.

Durant el 2016, i durant els mesos d'abril a setembre s'han executat les actuacions necessàries pel condicionament i manteniment de:

- Paviments durs.
- Superfícies toves de sauló o subbase que corresponen al ferm.
- Neteja i eliminació de zones de bassals i fangs.
- Passera, ponts i passos sobre recs.
- Reixes, embornals i canalització per evitar l'embassament d'aigua als camins.
- Senyals i tanques vinculades als itineraris i camins.
- Manteniment per esporga baixa de les plantes que poden afectar als usuaris dels camins.
- Retirada de troncs i arbres caiguts durant temporals de vent que tallen els camins.
- Retirada de les restes vegetals en risc de caiguda sobre els camins.
- Manteniment dels marges i fermes a través de l'arrrencada de l'herba i desbrossada de 50 cm a 1m de l'estrat herbaci del marge dels camins.
- Retirada de papers i altres deixalles que han estat abocats en els camins i marges propers, etc.

Manteniment de marges de camins

8. PARTICIPACIÓ SOCIAL

El Consorci de l'Estany ha donat continuïtat durant el 2016 a la seva participació en jornades i diades populars on es difonen els valors de l'espai natural de l'Estany de Banyoles, com per exemple: el Dia Mundial de les Zones Humides, el Dia mundial dels ocells o la fira de Sant Martirià entre altres. Aquesta participació permet donar a conèixer el Consorci i l'espai natural a la població local i visitant. Durant el 2016 s'ha continuat amb el "Conveni de col·laboració entre Limnos, Associació de Defensa del Patrimoni Natural del Pla de l'Estany i el Consorci de l'Estany". A través del conveni les dues entitats han establert un programa anual d'activitats conjuntes que s'ajusten als interessos i objectius anuals de cada entitat.

9. RELACIONS I COL·LABORACIONS INSTITUCIONALS

9.1. Amb altres administracions a nivell local

En base a la funció e) de l'article 7 dels Estatus del Consorci s'estableix que els Serveis tècnics continuen proporcionant assessorament i ajuda tècnica necessària al personal dels ens consorciats; tal i com s'ha vingut fent a la regidoria de medi ambient i la d'urbanisme de l'ajuntament de Banyoles i la regidoria de medi ambient de l'ajuntament de Porqueres. L'Ajuntament de Banyoles i el Consorci han signat en data 1 de març de 2016 el "*Conveni de col·laboració interadministrativa entre l'ajuntament de Banyoles i el Consorci de l'Estany per la realització de les tasques de seguiment de l'estudi de la relació de la presència de gavians en la qualitat de les aigües d'una massa d'aigua continental, mitjançant l'ús de la falconeria a l'estany*" que ha tingut una vigència de 3 mesos (de juliol a setembre). L'Ajuntament de Banyoles com a compensació ha destinat la quantitat de 5.000 € per a contractar el servei del Consorci, que ha desenvolupat, entre d'altres funcions, el control i seguiment de la població de gavians i dels ecosistemes i el manteniment d'equilibris ecològics per a la protecció de la flora i la fauna autòctona, les espècies protegides, cinegètiques i piscícoles.

D'altra banda, el Consorci treballa per mantenir i establir relacions institucionals amb altres administracions que tenen interessos en la gestió de l'espai natural de l'Estany de Banyoles.

9.2. Amb Fundacions i altres institucions

- **Conveni Fundació Catalunya – la Pedrera**

L'any 2005 es va signar un conveni entre el Consorci i Fundació Catalunya – la Pedrera per a la cessió d'ús de la finca de Can Morgat a Porqueres. Conveni que estableix el marc de treball. A cada exercici pressupostari es treballa amb la Fundació un pla de treball anual que defineix les actuacions que farà el Consorci per la gestió de la seva propietat i l'aportació financera, que enguany han estat de 1.350,00-€. Des del Consorci es continua treballant amb la Fundació donant compliment al conveni establert. Les actuacions realitzades segons els Pla de treball del 2016 han estat tasques rutinàries de manteniment de la vegetació i residus de la finca (prats de dall, marges camins, eliminació d'exòtiques). Ha inclòs tant tasques amb maquinària com tasques manuals.

10. PROJECTE LIFE POTAMOFAUNA

El Consorci de l'Estany ha estat beneficiat pel Programa LIFE+ Natura a través del Projecte LIFE Potamofauna (LIFE12 NAT/ES/001091): "Conservació de la fauna fluvial d'interès europeu a la Xarxa Natura 2000 de les conques dels rius Ter, Fluvià i Muga", per al període 2014-2017. Projecte que té un pressupost total de 1.207.346,00€.

10.1. Consideracions generals del LIFE Potamo Fauna

Dades bàsiques:

Programa: LIFE+ Natura

Convocatòria: LIFE+ 2012

Codj: LIFE12 NAT/ES/001091

Acronym: LIFE Potamo Fauna

Títol (CAT): Conservació de fauna fluvial d'interès europeu en xarxa Natura 2000 de les conques dels rius Ter, Fluvià i Muga

Llengua de la proposta: Espanyol

Data d'inici: 01/01/2014 - Data finalització: 31/12/2017

Llista beneficiaris associats:

- Consorci de l'Estany (Coordinador) - **CES**
- Amics de la Tortuga de l'Albera - **ATA-Albera**
- Consorci Alba-Ter - **AlbaTer**
- Forestal Catalana, SA - **FC**
- Generalitat de Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat - **GENCAT**
- Universidad del País Vasco-Euskal Herriko Unibertsitatea - **UPV-EHU**

Llista cofinancadors:

- Consorci Esportiu de l'Estany de Banyoles - **CEsportiu**
- Diputació de Girona - **DdGi**
- Aigües de Banyoles, SAU - **AdBany**
- Ajuntament de Banyoles - **AjBany**
- Ajuntament de Porqueres - **AjPorq**

Síntesi d'objectius i actuacions del projecte:

- Conservació i recuperació de les poblacions fluvials de tres espècies greument amenaçades de fauna aquàtica, principalment mitjançant alliberaments d'exemplars criats en captivitat: nàiade allargada (*Unio elongatulus*), cranc de riu de potes blanques (*Austropotamobius pallipes*) i tortuga d'estany (*Emys orbicularis*).

- Conservació i recuperació de les poblacions de tres espècies amenaçades de fauna aquàtica, principalment mitjançant traslocaments d'exemplars des de poblacions en bon estat de la mateixa conca: cargolets (*Vertigo moulinsiana* i *V. angustior*) i barb de muntanya (*Barbus meridionalis*).
- Millora de les poblacions d'una tortuga aquàtica i 5 amfibis al riu Ter, mitjançant la creació d'un rosari de micro zones humides: tortuga de rierol (*M. leprosa*), tritó verd (*Triturus marmoratus*), tòtil (*Alytes obstetricans*), gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*), gripau corredor (*Bufo Calamita*) i reineta (*Hyla meridionalis*).
- Lluita contra diverses espècies exòtiques invasores de crancs de riu, peixos, tortugues aquàtiques i mol·luscs, per mitigar els seus efectes perjudicials sobre la fauna aquàtica i els seu hàbitats, mitjançant una bateria d'actuacions diverses: control poblacional en sectors concrets, experiments contra malalties propagades per aquestes espècies, prevenció de penetració, i altres.
- Realització de campanyes de divulgació sobre el projecte, el valor de les espècies objectiu i la problemàtica de les espècies exòtiques invasores: xerrades, exposicions i aparicions als mitjans, entre altres actuacions.
- Interacció amb la comunitat científico-tècnica involucrada en la conservació d'espècies amenaçades de fauna fluvial, per a la creació de sinèrgies positives: visites tècniques, i assistència o organització de congressos especialitzats, entre altres actuacions.

L'any 2014 va ser el primer any del projecte durant el qual es va constituir l'oficina tècnica i va iniciar bona part de les actuacions planificades. En aquest apartat es menciona un resum financer i d'actuacions de forma esquemàtica. Per més informació podeu consultar la pàgina web del projecte <http://www.lifepotamofauna.org>

10.2. Resum financer

Els ingressos compromesos per tots els beneficiaris i cofinançadors del Projecte es distribueixen al llarg del quadrienni 2014 - 2017 tal i com s'especifica en la taula següent:

TRESOR INGRESSOS TOTALS LIFE 2014-2017			TRESOR INGRESSOS TOTALS LIFE PER ANYS				
EXERCICI	DENOMINACIÓ PARTIDA	CONSIGNACIÓ	2014	2015	2016	2017	2018
2014-17	CES	115.465,00 €	28.866,25 €	28.866,25 €	28.866,25 €	28.866,25 €	- €
2014-17	LIFE12 - Aigües de Banyoles	4.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	- €
2014-17	LIFE12 - Ajuntament de Banyoles	40.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	- €
2014-17	LIFE12 - Ajuntament de Porqueres	4.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	- €
2014-17	LIFE12 - Consorci Esportiu Banyoles	4.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	- €
2014-17	LIFE12 - Diputació de Girona	48.000,00 €	25.000,00 €	23.000,00 €	- €	- €	- €
2014-17	LIFE12 - GENCAT	41.900,00 €	41.900,00 €	- €	- €	- €	- €
2014-17	LIFE - CE	949.981,00 €	379.992,40 €	379.992,40 €	- €	- €	189.996,20 €
TOTAL INGRESSOS		1.207.346,00 €	488.758,65 €	444.858,65 €	41.866,25 €	41.866,25 €	189.996,20 €

10.3. Resum d'actuacions

A continuació es llisten de forma esquemàtica les accions realitzades des de l'inici del projecte i el cronograma de cadascuna:

Nom de l'acció	Previsió de finalització	Estat de l'acció	Observacions
A1 Redacció de protocols per a la reproducció en captivitat i els reforçaments poblacionals d' <i>Unio elongatulus</i>	30/03/2015	Finalitzat	Protocols redactats. Acció finalitzada
A2 Redacció d'un protocol per als reforçaments poblacionals de <i>Barbus meridionalis</i> i altres peixos hostes de <i>Unio elongatulus</i>	31/03/2015	Finalitzat	Protocols redactats. Acció finalitzada
A3 Redacció de protocols per a la reproducció en captivitat i els reforçaments poblacionals d' <i>Emys orbicularis</i>	31/03/2015	Finalitzat	Protocols redactats. Acció finalitzada
A4 Redacció de protocols per a la cria en captivitat, els reforçaments poblacionals i la protecció contra la afanomicosi de <i>Austropotamobius pallipes</i>	30/04/2014	Finalitzat	Protocols redactats. Acció finalitzada
A5 Redacció de protocols per al control de tortugues i decàpodes exòtics	30/04/2014	Finalitzat	Protocols redactats. Acció finalitzada
A6 Redacció d'un protocol per als reforçaments poblacionals de <i>Vertigo moulinsiana</i> i <i>Vertigo angustior</i> a Banyoles	31/12/2014	Finalitzat	Protocol redactat
A7 Redacció de projectes executius per la recuperació de microaiguamolls al riu Ter	31/07/2014	Finalitzat	Projectes executius redactats segons el projecte
A8 Redacció d'un protocol per a la posada en funcionament d'una estació mòbil de desinfecció de musclo zebra per a embarcacions	31/12/2016	En execució	S'està redactant el protocol provisional
A9 Redacció d'un protocol per al control de peixos exòtics a l'estany de Banyoles	30/04/2014	Finalitzat	Protocol redactat
A10 Experimentació contra la afanomicosi de les poblacions de <i>Austropotamobius pallipes</i>	30/11/2017	En execució	S'han iniciat els experiments contra la afanomicosis
C1 Reproducció en captivitat i reforçaments poblacionals d' <i>Unio elongatulus</i>	31/07/2017	En execució	S'ha iniciat la reproducció en captivitat

C2 Reforçaments poblacionals de <i>Barbus meridionalis</i> i altres peixos hostes de <i>Unio elongatulus</i>	31/12/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
C3 Recuperació de microaiguamolls en riberes fluvials del riu Ter	31/03/2016	Finalitzada	S'ha executat l'acció segons el projecte
C4 Reproducció en captivitat i reforçaments poblacionals d' <i>Emys orbicularis</i> riberes fluvials del riu Ter	31/04/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
C5 Control de tortugues exòtiques	15/10/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
C6 Reproducció en captivitat de <i>Austropotamobius pallipes</i>	31/12/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
C7 Reforçaments poblacionals de <i>Austropotamobius pallipes</i>	31/07/2017	En execució	S'ha iniciat a la tardor 2015
C8 Protecció contra la afanomicosi de les poblacions de <i>Austropotamobius pallipes</i>	31/12/2017	En execució	Programa de vigilància iniciat
C9 Control de decàpodes exòtics	15/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
C10 Reforçaments poblacionals de <i>Vertigo moulinsiana</i> i <i>Vertigo angustior</i> a Banyoles	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
C11 Creació i posada en funcionament d'una estació mòbil de desinfecció de musclo zebra per a embarcacions a Banyoles	30/06/2016	En execució	Prevista la creació de l'estació al març de 2017
C12 Control de peixos exòtics a l'estany de Banyoles	30/09/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
D1 Establiment d'indicadors per als seguiments	30/06/2015	Finalitzada	S'ha executat l'acció
D2 Seguiments de <i>Unio elongatulus</i>	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
D3 Seguiments de <i>Barbus meridionalis</i> i altres peixos hostes de <i>Unio elongatulus</i> , i de peixos exòtics	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
D4 Seguiments d' <i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys leprosa</i> i de tortugues exòtiques	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte

D5 Seguiments de <i>Austropotamobius pallipes</i> i de decàpodes exòtics	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
D6 Seguiments de <i>Vertigo moulinsiana</i> i <i>Vertigo angustior</i>	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
D7 Seguiment d'amfibis a microaiguamolls del riu Ter	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
D8 Seguiment limnològic i de vegetació als microaiguamolls del Ter	30/11/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
D9 Seguiment de l'estat ecològic i la qualitat de l'aigua	30/11/2017	En execució	S'han iniciat els seguiments segons el projecte
D10 Estudi de l'impacte socioeconòmic del projecte	30/11/2017	Pendent d'iniciar	Previst realitzar-se durant l'últim any del projecte
E1 Divulgació del projecte a través d'un espai web i elaboració de materials divulgatius	31/12/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
E2 Taulells d'anuncis i cartells del projecte	15/10/2014	Finalitzada	S'han instal·lat tots els taulells i cartells del projecte
E3 Relació amb els mitjans de comunicació	31/12/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
E4 Organització i participació en actes públics	31/12/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
E5 Campanya mediàtica específica per a la prevenció de la introducció del musclo zebra i noves espècies de decàpodes o tortugues exòtiques a les conques del Ter, Fluvià i Muga	31/12/2014	En execució	Iniciada la campanya durant la tardor 2015
E6 Exposició del projecte	30/06/2015	En execució	Exposició en itinerància fins a final del projecte.
E7 Organització d'una jornada científicotècnica nacional sobre fauna fluvial amenaçada	30/11/2017	En execució	S'han iniciat els treballs organitzatius de la jornada
E8 Organització del congrés europeu sobre crustacis decàpodes d'aigua dolça	31/12/2015	Finalitzada	Realitzat durant la setmana del 21 al 25 de setembre

F1 Gestió del projecte pel Consorci de l'Estany	31/12/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
F2 Xarxes amb altres projectes	31/12/2017	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
F3 Auditoria financera	31/01/2018	En execució	S'ha iniciat l'acció segons el projecte
F4 Pla de conservació i continuïtat post-projecte	31/12/2017	Pendent d'iniciar	Previst iniciar durant el 2017

11. MUSEU DARDER

11.1. Gestió general i funcionament

Durant aquest any 2016, la gestió del Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany ha continuat a càrrec del Consorci de l'Estany. La direcció dels Museus de Banyoles (Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany i Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles, inclòs el Parc neolític de la Draga) s'ha gestionat conjuntament, però des de l'1 de gener de 2015 el personal de direcció dels museus ha passat a la partida de personal eventual de l'Ajuntament de Banyoles. No obstant segueix vigent i prorrogat el conveni de col·laboració interadministrativa entre l'Ajuntament de Banyoles i el Consorci de l'Estany per a la gestió del Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany, signat el 2010.

Durant aquest any 2016, el personal d'atenció al visitant del Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany ha recuperat el 100% de dedicació de la seva jornada laboral completa, deixant doncs de dedicar-ne una part a la Biblioteca Comarcal, en motiu de la recuperació de l'horari habitual del Museu.

Per tal de tractar els temes vinculats amb el funcionament ordinari del Museu, la comissió de seguiment s'ha reunit una vegada per tal de vetllar i discutir sobre temes a tractar durant l'any pel bon funcionament de l'equipament i la seva adaptació a la gestió del Consorci.

El Museu Darder ha seguit gestionant els continguts de la pàgina web www.museusdebanyoles.cat. D'aquesta manera s'han seguit promovent la cultura i el patrimoni comarcal amb una pàgina web conjunta. En aquesta pàgina s'hi segueix trobant informació dels dos museus banyolins i també de la resta de jaciments i paratges d'interès natural del Pla de l'Estany, a més de dossiers didàctics per a professorat. La pàgina inicial reflexa l'actualització constant de les activitats d'ambdós museus, que de vegades és molt nombrosa. Cal remarcar també l'esforç de gestió que suposa el manteniment d'aquesta pàgina, doncs l'actualització constant de les activitats, notícies i demés suposa una gestió del temps important del personal de museus. Durant aquest any 2016, les conservadores del Museu Darder i el Museu Arqueològic han estat les persones que hi han dedicat les hores pertinents per tal de poder tenir la pàgina ben actualitzada.

Aquest portal reflecteix la voluntat de gestió conjunta dels dos museus de Banyoles, però també és un recurs accessible i autogestionable, amb informació renovada periòdicament. Una altra de les apostes destacades del web és que vol ser una eina de referència per al professorat, seguint amb l'objectiu de potenciar les visites escolars als Museus de Banyoles i comarca. D'aquesta manera segueixen penjats a la xarxa dossiers i unitats didàctiques relacionades amb els dos equipaments banyolins. L'objectiu és que els professors puguin preparar la visita prèviament o bé puguin continuar treballant amb el material a classe.

Durant aquest any 2016 s'ha efectuat una actualització important a la pàgina web dels museus, que s'ha encarregat a l'empresa Disgrafic per renovar les pàgines conjuntes. Cal dir també que s'ha seguit gestionat les xarxes socials, de moment amb un compte de twitter creat el 2014.

Durant l'any 2016 continua l'etapa de col·laboració entre el Museu Darder i l'associació "Astrobanyoles" per tal de desenvolupar algunes de les seves activitats

relacionades amb la ciència en el Museu. El cicle de xerrades "Tardes de ciències" continua essent l'activitat més destacada, amb una programació de xerrades durant el segon dissabte de cada mes, excepte juliol a setembre.

El Museu Darder segueix formant part de la Xarxa de Museus locals de la Diputació, que al marge de la subvenció que es té dret a percebre cada any conjuntament amb la Generalitat de Catalunya, pretén esdevenir una plataforma de projecció dels museus de les comarques gironines. Es fan reunions periòdicament.

A nivell de funcionament, s'ha seguit assistint a totes les reunions de la Xarxa i el Director dels museus de Banyoles forma part d'una de les comissions (comissió d'accessibilitat) creades per tal d'avançar en problemàtiques diferents que afecten d'una manera directa als museus. La valoració que se'n fa tant d'aquestes comissions com del suport de la Xarxa i el seu sistema de governança és molt positiva.

Durant l'any 2016, en concret a data 13 de maig, el Museu Darder va patir una greu inundació que va tornar a afectar la planta soterrani del Museu, on es troba l'exposició permanent de l'Espai Darder. Aquest espai és el que concentra la major part d'objectes de la col·lecció del Museu. Aquesta nova inundació al Museu torna a fer reflexionar sobre la necessitat d'arreglar els excessos d'aigua provinents del carrer Josep Ma Bohigas, així com replantejar el fet de canviar d'ubicació l'exposició permanent. En el primer cas, durant el 2016 es va realitzar una obra per millorar la canalització de desaigua de l'embornal situat davant del reixat d'entrada del Museu pel carrer Josep Ma Bohigas.

Durant el 2016 el personal del Museu Darder segueix col·laborant en el desenvolupament del web de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament, en que la presència dels Museus de Banyoles és important, sense perdre la identitat pròpia de cada institució.

Per a millorar la gestió d'usuaris i entrades es va implantar l'any 2015 el programari Euromus, un programa específic de Museus, que permet portar un control més unificat dels serveis dels Museus que impliquen la presència d'usuaris, tant pel que fa a les visites a les exposicions permanent i temporals dels Museus de Banyoles com a les activitats que s'hi realitzin o a la venda de productes de botiga. L'aplicació permet també l'obtenció de dades per a estudis de públic i estadístiques. En aquest segon any de funcionament es va tenir més clar el seu funcionament i no està donant problemes.

Aquest any 2016 el Museu Darder ha continuat participant de la iniciativa socioeducativa del lleure per tothom. El Lleure per a Tothom és una proposta educativa, en l'àmbit de l'educació en el lleure, adreçada a tota la ciutadania, basada en la concepció d'una educació al llarg de tota la vida com a forma de creixement personal i comunitari, i que s'anirà desplegant de manera progressiva. El Lleure per tothom també és un projecte compartit per l'Ajuntament de Banyoles, les entitats educatives que s'hi comprometen, entre elles el Museu Darder, i la ciutadania. El lleure per tothom també és una proposta organitzativa de qualitat que defineix una marca de lleure municipal amb un conjunt de valors educatius i cívics i un projecte viu que promou l'aprofundiment en aquests principis i el creixement d'aquest projecte.

Al llarg d'aquest any 2016, el Museu Darder ha encarregat la redacció de l'avantprojecte museogràfic del Museu. Aquest avantprojecte ha de servir per posar les bases del nou discurs que se li vol donar a l'equipament, amb una clara vocació pedagògica i de recuperació dels valors de la institució com a museu. Aquest

avantprojecte va ser presentat en el marc dels col·loquis de tardor organitzat conjuntament entre el Centre d'Estudis Comarcals i el Museu Darder, dedicat al centenari d'aquest museu durant aquest any.

L'oportunitat de poder invertir en un Canvi museogràfic del museu ve donat per un fons FEDER que podria aportar el 50% del pressupost de despesa, conjuntament amb l'Ajuntament de Banyoles, la Diputació de Girona, que és el sol·licitant de la subvenció, i l'aprovació de la Generalitat.

L'avantprojecte museogràfic ha estat redactat per Núria Serrat i Antolí, Dra. En pedagogia per la Universitat de Barcelona, experta en museografia i treballs pedagògics en el camp dels museus.

11.2. Mitjans i Recursos

a. Pressupost

Durant aquest any 2016 les partides pressupostàries del Museu Darder – Espai d'Interpretació de l'Estany han seguit estant incloses a la classificació orgànica del Consorci de l'Estany, mantenint les partides específiques de publicitat i propaganda, i d'activitats a l'Ajuntament de Banyoles. Aquestes partides 2016.40.33300.22602 i 2016.40.33300.22799 han servit per justificar la subvenció atorgada per la Xarxa de Museus locals de la Diputació de Girona i la Generalitat de Catalunya. La subvenció va ser sol·licitada des de l'Ajuntament i justificada. D'aquesta manera s'han pogut realitzar activitats conjuntes i també ha facilitat el tema de tresoreria.

La situació de despeses, pressupost d'exercici corrent i pressupost liquidat s'inclou a l'apartat de memòria econòmica global del Consorci de l'Estany (a l'inici de la present memòria).

Moviment d'ingressos del Museu durant el període Gener - desembre de 2016:

	Gener - Març 2016	Abril - Juny 2016	Juliol - Setembre 2016	Octubre - Desembre 2016	Total
VENDA D'ENTRADES:					
entrades normals (3€/persona):	339,00 €	213,00 €	459,00 €	348,00 €	1.359,00 €
entrades reduïdes (1,5€/persona):	66,00 €	31,50 €	52,50 €	46,50 €	196,50 €
entrades conjuntes normals (4€/persona):	304,00 €	216,00 €	428,00 €	280,00 €	1.228,00 €
entrades conjuntes reduïdes (2€/persona):	54,00 €	86,00 €	66,00 €	50,00 €	256,00 €
entrades col·lectives (0 persones, 1 €/persona):	99,00 €	85,00 €	10,00 €	0,00 €	194,00 €
MULTIENTRADES					
Multientrades opció 1 (7€/persona)	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Multientrades opció 2 (6€/persona)	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Multientrades opció 3 (6€/ persona)	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
BOTIGA (per proveïdor):					
AJ Banyoles-Publicacions Municipals	0,00 €	38,00 €	15,00 €	36,00 €	89,00 €
Oficina de Turisme (+IVA)	74,95 €	24,65 €	59,60 €	72,40 €	231,60 €
TOTAL ingressos:	936,95 €	694,15 €	1.090,10 €	832,90 €	3.554,10 €

b. Inversions

Durant el 2016 no hi ha hagut cap inversió al Museu Darder.

c. Subvencions

Durant aquest any 2016 el museu ha seguit gaudint de l'aportació de la Xarxa de museus locals de Catalunya en el marc de relació establert entre el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Girona. Aquesta subvenció

s'ha seguit gestionant directament des de l'àrea de Cultura de la Diputació de Girona.

Durant aquest any 2016 aquesta xarxa ha seguit apostant pels museus de Banyoles, Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany i Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles.

Durant aquest 2016 el Museu Darder també ha rebut una subvenció en la convocatòria de subvencions per als museus i col·leccions de les comarques gironines per a dotar-se d'equipaments relacionats amb les noves tecnologies. En aquest sentit el Museu Darder ha sol·licitat un ajut per a l'actualització de la pàgina web dels museus de Banyoles.

El Museu també va sol·licitar i obtenir una subvenció per a la conservació preventiva i restauració de bens culturals mobles i d'elements històrics i artístics del patrimoni cultural català. Aquesta subvenció es va demanar pel projecte de conservació-restauració dels objectes de l'exposició permanent del Museu en la seva fase III, i la seva dotació va ser de 2.000 € (1.000 de fons propi i 1.000 per part de la Generalitat).

Per últim, el Servei d'Atenció als museus va destinar durant l'any 2016 la quantitat de 25.000€ per a oferir un servei de suport a la documentació dels museus de la Xarxa de Museus de les Comarques de Girona. Aquest suport es va concretar en la contractació directa des del SAM-Girona de documentalistes en possessió d'un títol de grau superior (preferentment) i amb formació específica en el programari MuseumPlus, per un total de 150 hores (un mes), per a col·laborar en les tasques de documentació de les col·leccions dels museus de la xarxa. El Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany s'ha beneficiat d'aquesta iniciativa i ha tingut un documentalista, el senyor Joan Frigola, per realitzar tasques de documentació al Museu.

d. Personal

Composició

Direcció:

- Lluís Figueras i Casademont (37,5h setmanals; personal eventual de l'Ajuntament de Banyoles). Càrrec: Director de Museus. Dedicació exclusiva de 37,5 hores setmanals.

Conservadora:

- Georgina Gratacós i Teixidor (37,5h setmanals: personal laboral de Ajuntament de Banyoles subrogat al Consorci de l'Estany). Jornada de 37,5 hores setmanals.

Consergeria:

- Lourdes Morcillo i Espuny (37,5h setmanals: personal laboral Ajuntament de Banyoles). Des de l'1 de juliol de 2010, subrogació del contracte laboral temporal d'interinitat a jornada completa per a conserge d'equipaments del Museu Darder. Espai d'Interpretació de l'Estany. Jornada laboral de 37,5 hores setmanals.

Al llarg d'aquest 2016, la senyora Lourdes Morcillo sol·licita la baixa i en el seu lloc entra Daniel Cano, que ja havia treballat al Museu en anteriors ocasions substituint a la mateixa Lourdes Morcillo. El 2 d'octubre, la Sra. Morcillo deixa de treballar al Museu Darder en motiu de la seva jubilació i es contracta en lloc seu a Carme Roperó, en no estar interessat en la feina Daniel Cano.

e. Gestió

- Seguretat
 - Contracte de manteniment amb l'empresa TELECTA SL. Amb les oportunes inspeccions periòdiques.
- Equipament i comunicació
 - Al llarg de l'any 2016 hi ha hagut algunes incidències en matèria de climatització del Museu, especialment per mal funcionament de les màquines de la bomba de calor.
- Zones cedides de forma "permanent"

Espai	Entitat /Empresa
Despatx 1; planta segona	Limnos

- Relació amb altres Museus i Entitats
 - Aquest 2016, el Museu ha seguit amb relació amb les següents entitats:
 - Limnos
 - Astrobanyoles
 - Centre d'Estudis Comarcals
 - Universitat de Girona
 - Museu de Ciències Naturals de Barcelona
- Contractes de manteniment

EMPRESA	CONTRACTE
TELECTA SL	Manteniment alarmes incendis + robatori
COHER INSTAL·LACIONS SL	Manteniment aparells de climatització
COHER INSTAL·LACIONS SL	Manteniment anual elèctric i sanitària
SEREMEX	Manteniment extintors
Thyssenkrup	Manteniment de l'ascensor

11.3. Tarifes, horaris i calendari d'obertura del MDEIE

En aquest apartat es resumeixen les tarifes, horaris i calendari d'obertura del MDEIE

a. Tarifes:

Tarifes 2016 (es mantenen sense modificacions):

Modalitat d'entrada	Preu per persona
Individual (un museu)	3 €
Majors de 65 anys (un museu)	1,5 €
Carnet Jove (un museu)	1,5 €
Carnet d'Estudiant (un museu)	1,5 €
Individual conjunta (dos museus)	4 €
Majors de 65 anys conjunta (dos museus)	2 €
Carnet Jove (dos museus)	2 €
Carnet d'Estudiant (dos museus)	2 €
Grups (a partir de 10 persones)	1 €
Grups escolars	Gratuït
Menors de 16 anys	Gratuït
Socis de l'Internacional Council of Museums (ICOM)	Gratuït
Socis de l'Associació de Museòlegs de Catalunya (AMC)	Gratuït
Socis de l'Associació de Professionals de la Gestió cultural	Gratuït
Socis dels Amics dels Museus de Banyoles	Gratuït
Carnet de docent	Gratuït

A part, hi ha uns preus especials per promoció del Turisme, amb l'empresa que gestiona el trenet i la que gestiona la barca. En ambdòs casos, se'ls ofereix una tarifa reduïda d'1 € per persona, sigui per usuaris individuals o grups.

b. Horaris:

Horari d'hivern (de setembre a juny):

De dimarts a dissabte: de 2/4 d'11 a 2/4 2 i de 4 a 2/4 de 7

Diumenges: de 2/4 d'11 a 2

Horari d'estiu (juliol i agost):

De dimarts a dissabte: de 2/4 d'11 a 2/4 2 i de 4 a 2/4 de 8

Diumenge: de 2/4 d'11 a 2

Calendari d'obertura:

El criteri que se segueix a l'hora d'establir el calendari d'obertura i tancament dels museus és el d'obrir els dilluns festius o previs a un dimarts festiu (ponts) i tancar el primer dia no festiu següent. També s'ha obert els diumenges a la tarda quan l'endemà era festiu o pont o s'ha obert només el matí en festius que queien en dimecres.

Dates especials d'obertura i tancament 2016:

01/01/2016	Divendres. Cap d'Any. Tancat.
06/01/2016	Dimecres. Reis. Tancat.
25/03/2016	Divendres Sant. Obert matí i tarda.
27/03/2016	Diumenge de Pasqua. Obert matí i tarda.
28/03/2016	Dilluns de Pasqua. Obert matí.
29/03/2016	Dimarts. Tancat. Descans setmanal.
01/05/2016	Diumenge. Festa del Treball. Obert matí.
15/05/2016	Diumenge. Pasqua Granada. Obert matí i tarda.
16/05/2016	Dilluns. Pasqua Granada. Obert matí.
17/05/2016	Dimarts. Tancat. Descans setmanal.
24/06/2016	Divendres. Sant Joan. Tancat.
14/08/2016	Diumenge. Pont Mare de Déu d'Agost. Obert matí i tarda.
15/08/2016	Dilluns. Mare de Déu d'Agost. Obert matí i tarda.
16/08/2016	Dimarts. Festa local. Obert matí.
17/08/2016	Dimecres. Tancat. Descans setmanal.
11/09/2016	Diumenge. Diada de Catalunya. Obert matí.
12/10/2016	Dimecres. El Pilar. Obert matí i tarda.
<i>Horari especial Festa Major de Sant Martíà 2016</i>	22 octubre: 10:30 a 13:30 i 17 a 19:30 h
	23 octubre: 10:30 a 13:30 i 17 a 19:30 h
	24 octubre: 10:30 a 14 h
25/10/2016	Dimarts. Tancat. Descans setmanal.
30/10/2016	Diumenge. Pont de Tots Sants. Obert matí i tarda.
31/10/2016	Dilluns. Pont de Tots Sants. Obert matí i tarda.
01/11/2016	Dimarts. Tots Sants. Obert matí.
02/11/2016	Dimecres. Tancat. Descans setmanal.
04/12/2016	Diumenge. Pont de la Constitució. Obert matí i tarda.
05/12/2016	Dilluns. Pont de la Constitució. Obert matí i tarda.
06/12/2016	Dimarts. Festa de la Constitució. Obert matí i tarda.
07/12/2016	Dimecres. Pont de la Constitució. Obert matí i tarda.
08/12/2016	Dijous. La Immaculada Concepció. Obert matí.
09/12/2016	Divendres. Pont de la Constitució. Obert matí i tarda.
12/12/2016	Tancat. Descans setmanal.
13/12/2016	Tancat. Descans setmanal.
24/12/2016	Dissabte. Vigília Nadal. Obert matí
25/12/2016	Diumenge. Nadal. Tancat.
26/12/2016	Dilluns. Sant Esteve. Tancat.
31/12/2016	Dissabte. Vigília Cap d'Any. Tancat
01/01/2017	Diumenge. Cap d'Any. Tancat.
06/01/2017	Divendres. Reis. Tancat.

Jornades de portes obertes:

S'han continuat oferint jornades de portes obertes als visitants coincidint amb les festes locals de la ciutat i per dates en què se celebren diades patrimonials. En general, les jornades de portes obertes són molt ben rebudes i aquests dies el nombre de visitants s'incrementa, sobretot per les festes de Sant Martíà.

Dates:

- 18 de maig: Dia Internacional dels Museus.
- 16 d'agost: Festa local.
- 25 de setembre: Jornades Europees de Patrimoni.
- 22 a 24 d'octubre: Sant Martíà. Festa Major

Totals dies i hores d'obertura:

Dies: 309 Hores: 1639

11.4. Activitats i Difusió

a. Visites col·lectives

Durant 2016 s'han realitzat diverses visites guiades i tallers, tant relacionats amb

EXPOSICIÓ PERMANENT			
Visites guiades			
Tipus grup	Número grups	Número sessions	Número participants
Educació infantil	4	4	87
Educació primària	2	2	49
ESO	4	4	172
ESO segon cicle			
Batxillerat	0	0	0
Universitat	0	0	0
Llar d'infants	0	0	0
Altres	3	3	22
TOTAL GUIADES	13	13	330
Visites lliures			
Tipus grup	Número grups	Número sessions	Número participants
Educació infantil	1	1	11
Educació primària	15	15	405
ESO	7	7	148
ESO segon cicle			
Batxillerat	3	3	60
Universitat	0	0	0
Llar d'infants	1	1	32
Altres	17	17	430
TOTAL LLIURES	44	44	1086

l'exposició permanent com les temporals.

Tallers per a grups escolars:

TALLERS PER A GRUPS			
Nom taller	Número grups	Número sessions	Número participants
Els secrets de l'Estany	4	4	91
l'Estany, un ecosistema	8	8	210
Mamífers	14	14	246
TOTAL	26	26	547

Per tipus de grup, es divideixen de la següent manera:

Tipus grup	Número grups	Número sessions	Número participants
Educació infantil	3	3	53
Educació primària	11	11	284
ESO	8	8	210
TOTAL	22	22	547

Itineraris fora del museu

ITINERARIS			
Nom itinerari	Número grups	Número sessions	Número participants
Els secrets de l'Estany	4	4	91
L'Estany, un ecosistema	8	8	210
TOTAL	12	12	301

Per tipus de grup, es divideixen de la següent manera:

ITINERARIS			
Tipus grup	Número grups	Número sessions	Número participants
Educació infantil	3	3	53
Educació primària	1	1	38
ESO	8	8	210
TOTAL	12	12	301

Fotografies d'activitats educatives

1. Taller Mamífers

Amb la implantació del programari Euromus, els acompanyants dels grups es comptabilitzen a part (fins ara s'afegien als totals). La relació d'acompanyants dels col·lectius que han realitzat activitats al Museu Darder el 2016 és:

ACOMPANYANTS GRUPS	
Activitat	Número persones
Entrada museu	123
Exposició Experiències matemàtiques	225
Exposició Dormint amb llops	1
Exposició XV Concurs de Fotografia	27
Exposició Biodiversitat en insectes	59
Mamífers	18
Visita guiada no escolars	1
Anem al Museu Darder	26
Els secrets de l'Estany	7
L'Estany, un ecosistema	12
TOTAL	499

Els acompanyants de les visites guiades a les exposicions temporals, que ja estan comptabilitzats en aquesta taula, han estat 222.

b. Exposicions temporals:

La política del MDEIE continua essent la d'oferir exposicions temporals que tinguin l'entrada lliure i no suposin cap cost addicional pels usuaris del museu. L'any 2016 es van realitzar 5 exposicions temporals i ha finalitzat una encetada l'any anterior.

- **De la Terra a l'Univers (del 20 de novembre de 2015 al 12 de gener de 2016).** L'exposició De la Terra a l'Univers (From the Earth to the Universe) constitueix un dels llegats més importants de l'Any Internacional de l'Astronomia. Aquesta exposició mostra l'Univers mitjançant imatges astronòmiques de gran rellevància científica divulgativa, però a més d'una bellesa increïble, preses des de diferents observatoris del món, també des d'Espanya.

Organitzen Museu Darder de Banyoles i Astropanyoles.

- **Experiències matemàtiques (del 16 de gener al 28 de març).** L'exposició està formada per mòduls amb continguts matemàtics que representen petits reptes o aspectes sorprenents de les matemàtiques i les seves aplicacions. Els objectius són fomentar l'interès per les matemàtiques d'una forma lúdica i manipulativa i fomentar l'observació i l'interès pels elements matemàtics de l'entorn.

Inauguració 15 de gener a les 19:30 h

Es van fer visites escolars i activitats complementàries. Les reserves per escoles es van oferir a les escoles de primària del Pla de l'Estany primer des de la Guia Edeucadora del Servei d'Educació de l'Ajuntament de Banyoles a l'inici del curs i després, el mes d'octubre de 2015. L'oferta era d'una visita amb monitor (voluntaris d'Astrobanyoles) en horari escolar. Cada responsable de grup havia d'assistir a una de les sessions explicatives dels mòduls que es van realitzar el 14 i 15 de gener.

Es van realitzar també activitats complementàries, (tres xerrades i tres tallers familiars).

Organitzat pel Museu de Matemàtiques de Catalunya (MMACA) i el Museu Darder.

Activitats paral·leles:

- Xerrades:
 - Geometria amb bombolles de sabó (16 de gener). A càrrec d'Anton Aubanell (professor de matemàtiques).
 - Cordes, nusos i altres embolics (27 de febrer). A càrrec d'Enric Brasó.
 - Matemàtiques i màgia (19 de març). A càrrec de Sergio Belmonte.
- Tallers de matemàtiques: Dirigits a famílies amb nens de primària. Els dos primers consistiran en construir cúpules de Leonardo, i el tercer en jocs basats en les matemàtiques. Gratuïts amb inscripció prèvia, amb un màxim de 30 persones, incloent adults: Diumenges 24 de gener, 21 de febrer i 20 de març.
- **Rafael Pi i Cros (del 2 al 10 d'abril).** Aquesta exposició posa en valor l'obra de Rafael Pi i Cros, pintor autodidacte nascut a Banyoles al 1912. L'artista, amb una gran imaginació, ambientava les seves obres amb un realisme extraordinari i tractava una gran varietat de temes i formats, des de les grans campanyes militars i batalles fins a temes bíblics, marines amb grans vaixells, etc. Va pintar temes èpics sobre grans formats i al mateix temps, va pintar situacions tan mundanes com exòtiques en les seves miniatures. Entre la seva obra s'hi troba alguna escena de Banyoles i el seu entorn, però una de les seves fonts d'inspiració era als llibres d'història.

- **Dormint amb llops, d'Andoni Canela (del 16 d'abril al 5 de juny).** Sel·lecció de fotografies de llops en llibertat reproduïdes a gran format. Es tracta d'una mostra itinerant per Espanya amb imatges del llibre del mateix títol, fruit del treball com a fotògraf d'Andoni Canela, resident a Banyoles. Reuneix les fotografies de llops en llibertat que Andoni Canela ha pres durant els darrers 20 anys.

Activitats paral·leles:

- Taller de mamífers (8 de maig). Taller familiar de cap de setmana, dins les activitats que realitzen els Museus de Banyoles amb els seus serveis educatius (Arqueolític).

- **XV Concurs de Fotografia de la natura. "Els insectes: animals amb sis potes"** (del 18 de juny al 4 de setembre). Exposició de les millors fotografies presentades a l'última convocatòria del concurs. El tema en aquesta edició és "Els insectes: animals amb sis potes".

Es dona un primer premi, un premi especial a la millor imatge obtinguda a la comarca del Pla de l'Estany i un premi a la millor fotografia realitzada per un soci d'algunes de les entitats que organitzen el concurs o bé per una persona vinculada a la Universitat de Girona.

Inauguració i lliurament de premis: 18 de juny, a les 8 del vespre.

Activitats paral·leles:

- Taller d'insectes (30 de juliol). Taller familiar de cap de setmana, dins les activitats que realitzen els Museus de Banyoles amb els seus serveis educatius (Arqueolític) promoguts per la Regidoria de Turisme.
- **Biodiversitat en insectes a l'Amazònia. Col·lecció Joan Condal** (del 8 d'octubre al 12 de desembre). Exposició i reportatge d'una aventura entomològica a la selva peruana. L'exposició mostra, mitjançant el material recol·lectat i d'altre seleccionat de diferents parts del món, la biodiversitat en insectes de l'Amazònia centrada principalment en les papallones. Més de 1000 insectes exposats, on podem admirar formigues com les agressives insules i la gegant amazònica; espectaculars libèl·lules, les papallones més grans del món i algunes de les més boniques; també s'inclouen aranyes com les espectaculars taràntules.

Es pot visitar l'exposició amb diferents enfocaments temàtics. La biodiversitat, l'aventura a la selva, la destrucció de la selva i de les ètnies que les habiten, l'estudi dels artròpodes,...

Activitats paral·leles:

- Xerrada i visita guiada a l'exposició, a càrrec de Joan Condal.
- Visites guiades per a grups escolars, realitzades per Joan Condal.
- Taller d'insectes (6 de novembre). Taller familiar de cap de setmana, dins les activitats que realitzen els Museus de Banyoles amb els seus serveis educatius (Arqueolític) promoguts per la Regidoria de Turisme.

Fotografies d'exposicions temporals

1. De la Terra a l'Univers

2. Experiències matemàtiques

3. Rafael Pi i Cros

4. Dormint amb llops

5. XV Concurs de fotografia de la natura

6. Biodiversitat en insectes de l'Amazònia

c. Exposicions itinerants i en coproducció

- **El riu Fluvià i la singularitat dels seus paisatges**

- Comissariat i recerca: 2014
- Producció de l'exposició: 2016
- Dates de les exposicions: 2016 i 2017 (al Museu Darder, del 22 de setembre al 12 de desembre de 2017).

Llocs: Olot (Museu dels Volcans / Museu de la Garrotxa), Banyoles (Museu Darder), L'Escala (Museu de l'Anxova), Figueres (a determinar), Girona (a determinar).

Producció: Museu de la Garrotxa, Museu Darder de Banyoles, Museu de l'Anxova, Figueres i Girona (a determinar).

d. Xerrades

- **Més enllà de l'acord de París. Ambició i justícia climàtica (8 de gener).** Dinamitzat per Marcel Llaveró, qui treballa en la recerca i desenvolupament de tecnologies sostenibles en el camp de la bioenergia, participa en iniciatives per fomentar el desenvolupament sostenible i col·labora amb diversos grups per exigir justícia social i ambiental. Ha assistit a la COP21 de París on ha col·laborat amb l'organització PUSH Sweden (xarxa d'associacions per la sostenibilitat a Suècia) i amb la Universitat d'Uppsala. Organitzat per Limnos, amb la col·laboració del Museu Darder.
- **Cicle "Tardes de Ciència".** Cicle de xerrades engegades per l'entitat AstroBanyoles en col·laboració amb el MDEIE. Es celebren un cop al mes, de setembre a juny aproximadament i es convida a diversos especialistes de temes científics. Es celebren els dissabtes a les 7 de la tarda. Programació de 2015:

- 9 de gener: Kepler i els viatges a la Lluna. Enric Figueras Serrat.
 - 13 de febrer:
 - Presentació del conte On ets, Andròmeda?, de Maria José Sancho i Anna Almécija, dedicat a la contaminació lumínica. Amb jocs i activitats. A càrrec de Anna Almécija.
 - Viatge a l'interior de la selva amazònica. Joan Anton Abellán.
 - 12 de març: Philae: com aterrar damunt d'un cometa. Elisabet Canalias (Matemàtica, doctorada en Ciència i Tecnologia Aeroespacial)
 - 9 d'abril:
 - Ones gravitacionals. Breu explicació. Carles Puncernau (Astrobanyoles).
 - De la Guayana als confins del Sistema Solar. David Bayona (enginyer, treballa a la European Space Agency).
 - 14 de maig: El col·leccionisme científic i tecnològic: com aprendre a través de les col·leccions. Antoni Escubedo (col·leccionista).
 - 11 de juny: Expansió accelerada de l'univers. Pilar Ruiz Lapuente, astrofísica que va treballar amb l'equip del Premi Nobel Saul Perlmutter.
 - 8 d'octubre: Els amfibis i els rèptils que no ens faran por. A càrrec d'Albert Masó i Manel Pijoan, autors del llibre "Anfibios y Reptiles de la Península Ibérica, Baleares y Canarias", amb la participació de Josep Maria Massip.
 - 12 de novembre: Com sabem l'edat d'un eriçó? Determinació a partir dels esquelets de les col·leccions del Museu Blau. Laura Roqué (Bióloga especialitzada en osteologia animal). Xerrada lligada al centenari del Museu Darder (els fons dels museus de ciències naturals com a eines per a la investigació).
 - 10 de desembre: Restes humanes als museus del món. Georgina Gratacós i Teixidor (Conservadora del Museu Darder). Xerrada lligada al centenari del Museu Darder.
- **Dia mundial de les zones humides** (6 de febrer). Realitzat conjuntament entre el Museu Darder, Consorci de l'Estany i Limnos. Es va fer una jornada de xerrades al Museu Darder, amb els següents títols:
 - Conservació de les poblacions de *Vertigo moulinsiana* i *V. angustior* (Gastropoda, Pulmonata) a l'Estany de Banyoles. Miquel Campos i Llach (Consorci de l'Estany).
 - Censos d'ocells hivernants al Pla de l'Estany. Carles Feo i Quer (Limnos).
 - Estudi sobre l'evolució de la presència de gavians a l'Estany. Natàlia Sardeña Velázquez (tècnic ambiental).

- **Dijous culturals amb el Casal d'Avis.**

Un dijous al mes, conjuntament amb l'Àrea d'Acció Social de l'Ajuntament de Banyoles i l'Associació del Casal de la Gent Gran Les xerrades es fan els dijous a les 5 de la tarda. Enguany han estat:

- 11 de febrer: Parlem de l'Islam. Dolors Bramon i Planas, professora de l'UB i de l' Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona.
 - 10 de març: Nàufrags, la desconeguda novel·la sobre Banyoles de Prudenci Bertrana. Oriol Ponsetí-Murlà, escriptor i editor.
 - 14 d'abril: Estrebades, caprodo i espatlladures, un vocabulari que no hem de perdre. Antoni Beltran Genesca, metge de família de l'ABS de Sant Feliu de Guíxols i estudiós del vocabulari mèdic.
 - 12 de maig: Oficis i territori. Com els oficis modifiquen el territori i com el territori origina molts oficis. Ernest Costa i Savoia, escriptor i fotògraf.
 - 9 de juny: Salut cardiovascular. Ramon Brugada i Terradellas, cardiòleg. Finalment no es realitza al museu per incompatibilitat d'horari del conferenciant.
 - 15 de setembre: "Les coses grans". Roger Coma, productor, guionista i protagonista d'aquesta sèrie per internet.
 - 13 d'octubre: De l'aula de ciències al museu: col·leccions escolars al Museu Darder. Completada amb una visita a l'Espai Darder, on es van mostrar alguns objectes didàctics del fons del Museu, tant exposats habitualment com guardats a magatzem. Georgina Gratacós i Teixidor, conservadora del Museu Darder. Xerrada lligada al centenari del Museu Darder.
 - 10 de novembre: Magdalena Aulina, cent anys de la seva labor a Banyoles. Jordi Galofré, historiador.
- **IV Cicle de conferències d'actualitat arqueològica a les comarques gironines.** (15 d'abril a 3 de juny). Organitzat amb el Museu Arqueològic Comarcal. Idea i coordinació d'Alfons Díaz i Albert Aulines. Cada divendres a 2/4 de 8 del vespre. Les xerrades van ser:
 - Jaciments en coves i jaciments a l'aire lliure: característiques i plantejaments metodològics. Alfons Díaz (prehistoriador i arqueòleg).
 - Patrimoni, ciència, educació i economia a la prehistòria gironina: l'excel·lent jaciment paleolític de la Balma de la Xemeneia (Amer). Albert Aulines (Prehistoriador i arqueòleg)
 - La indústria òssia de la Bora Gran d'en Carreras. Dr. Gerard Campeny
 - Kerunta: el poblat ibèric de la muntanya de Sant Julià de Ramis (el Gironès). Dr. Jordi Vivo

- El Pla de l'Horta. Una rica vil·la romana del suburbium de Gerunda. Dr. Lluís Palahí
 - Un tipus d'àmfora i les sigil·lades: dues produccions característiques de la bòbila romana d'Ermedàs. Dr. Joaquim Tremoleda i Josefina Simon (historiadora i arqueòloga).
 - La necròpolis de Pla de l'Horta (Sarrià de Ter): una comunitat goda del segle VI a l'entorn de Gerunda. Joan Llinàs i Pol (historiador i arqueòleg).
 - Sant Miquel de Fluvià, la recuperació del monestir benedictí. Andrea Ferrer (historiadora i arqueòloga).
- **Cicle de consum responsable.** El Museu Darder col·labora en aquesta iniciativa i acull les següents xerrades:
 - 26 de maig: Mòbils de consum. Ramon Caralt Elias, membre actiu de BS, enginyer i membre de la Xarxa per la Sobirania Energètica.
 - 18 de juny: Taller d'iniciació a la transició. Argelaguer en transició.
- **21ª Setmana de la ciència.** (De l'11 al 20 de novembre). Programa col·lectiu d'activitats de divulgació científica i tecnològica, coordinat per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI), que aposta cada any per un gran tema de fons com a fil conductor. Enguany, les temàtiques eren entorn els llegums, amb motiu de la celebració de l'Any Internacional dels Llegums; la cartografia, amb motiu de la celebració de l'Any Internacional del MAPA; i la relació global/local amb motiu de la celebració de l'Any Internacional de l'Entesa Mundial. Al Pla de l'Estany el programa d'activitats està organitzat pels quatre IES de la comarca amb la coordinació del CRP (Centre de Recursos Pedagògics).

El Museu Darder va acollir una xerrada:

- *Els llegums, perles de la dieta mediterrània* (19 de novembre). Xerrada a càrrec de Jordi Sarola Gassiot, dietista-nutricionista.

e. Jornades i cursos

- **Curs d'iniciació a les papallones i les libèl·lules.** Per aprendre a identificar les espècies del nostre país i les tècniques més útils per observar-les amb classes teòriques i sortides al camp. Organitzat pel Museu Darder i Limnos.

L'activitat es va emmarcar dins el 4rt Dia de les Papallones, coordinat des del Museu de Granollers de Ciències Naturals.

Professorat: Mike Lookwood i Lúdia Salvanera.

SESSIONS TEÒRIQUES:

- 2 de juny: Libèl·lules, introducció, hàbitats, distribució i característiques.
- 9 de juny: Libèl·lules, principals espècies, identificació...
- 16 de juny: Papallones, bioindicadors, estratègies de supervivència, diferenciació diürnes i nocturnes.
- 30 de juny: Papallones, migracions, principals espècies, identificació.

SESSIONS PRÀCTIQUES:

- 11 de juny: Libèl·lules. Sortida a l'Estany de Banyoles.
- 2 de juliol: Papallones. Sortida a les Llacunes de Can Morgat.

- **IV Trobada de tècnics de col·leccions de ciències naturals de Catalunya** (26 d'octubre). En motiu del Centenari del Museu Darder, aquest en va ser seu en l'edició de 2016. Aquestes trobades volen ser un punt de partida per iniciar col·laboracions, compartir recursos, oferir assessoraments en la identificació de mostres, en la descripció de les col·leccions, en la restauració preventiva, treballar en projectes conjunts, etc. Organitzada amb la col·laboració del Museu Arqueològic, que conserva una important col·lecció de paleontologia.

PROGRAMA

9:30. Recepció dels assistents i acreditacions

10:00. Benvinguda. Jordi Congost. Primer tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Banyoles.

10:10. Presentació de la IV Trobada. Centenari del Museu Darder de Banyoles. Lluís Figueras Casademont. Director dels Museus de Banyoles.

10:15. Polítiques de col·leccions al Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Eulàlia Garcia Franquesa. Cap de col·leccions. Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

10:30. La política d'adquisicions del Museu Darder de Banyoles. Gestió de les ofertes d'objectes i col·leccions. Georgina Gratacós i Teixidor. Conservadora. Museu Darder de Banyoles

10:50. Les col·leccions de ciències naturals del Museu de les Terres de l'Ebre, trenta anys de ciència i natura d'un territori. Pere Luque Pino. Conservador del Museu de les Terres de l'Ebre.

11:10. Pausa cafè

11:40. Política de adquisicions de Colecciones Biológicas de Referencia del Instituto de Ciencias del Mar. Francisco Javier Olivas González. Tècnic de col·leccions biològiques de referència. Institut de Ciències del Mar de Barcelona.

12:00. L'estrany cas de l'home que va trobar un dinosaure i se'n volia quedar un tros, o de com s'expandeixen les col·leccions de fòssils. Àngel Galobart Lorente. Director del Museu de la Conca Dellà i Dinosfera. Institut Català de Paleontologia "Miquel Crusafont".

12:20. La política d'adquisicions del Museu de l'ICP, el per què de tot plegat. Jordi Galindo Torres. Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont.

12:40. Incorporacions a l'herbari de la Universitat de Barcelona (CRAI CeDocBiV): la ubiqüitat de les col·leccions en el món digital. Antoni Sanchez Cuxart. Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal. CRAI - Universitat de Barcelona .

13:00. Dinar

14:45. Visita breu comentada a l'Espai Darder. L'antiguitat com a valor afegit? Georgina Gratacós Teixidor. Conservadora del Museu Darder.

15:15. Presentació de la guia de documentació de la col·lecció de zoologia. Jordi Agulló. Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

15:30. Histórico de una Colección: Crustáceos Decápodos Ibéricos Ricardo Zariquiey Álvarez. Ricardo Santos Bethencourt. Institut de Ciències del Mar de Barcelona.

15:50 a 16:45. La política d'adquisicions dels Museus de ciències naturals: de les col·leccions històriques a la investigació moderna. El treball conjunt entre els museus de ciències. Taula rodona-col·loqui. Moderadores: Georgina Gratacós i Eulàlia Garcia.

- **El nostre patrimoni geològic 2016-2017.** El Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, conjuntament amb Astrobanyoles, i amb la col·laboració del Museu Darder, ha programat, per al període 2016-2017, una nova edició del curs amb la voluntat de donar a conèixer el nostre patrimoni geològic. Les conferències estan previstes per a un públic sense coneixements previs de geologia. Estan obertes a tothom i es complementen amb sortides de diumenge exclusives per als inscrits al curs.

Coordinador del curs: Salvador Sarquella

Xerrades de 2016:

- 29 d'octubre de 2016. Projectió del documental Gaia. La Gran Mare, realitzat per l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya. Presentació i col·loqui final.
- 17 de desembre de 2016. Geologia en imatges fotogràfiques, a càrrec de Salvador Sarquella.

- **XXIV Col·loqui de tardor del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles. Dels museus de ciències del segle XIX al concepte museístic del segle XXI. Cent anys del Museu Darder de Banyoles** (25 a 27 de novembre). En motiu del centenari del Museu darder, se li dedica l'edició d'enguany. Organitzat pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, el Museu Darder i la Universitat de Girona. Departament de Ciències Ambientals, amb la col·laboració de la família Darder.

Amb el suport del Consell de Recerca i Estudis Locals de la Diputació de Girona, Institut Ramon Muntaner i Consell Social de la UdG.

Per motius d'agenda del conferenciant de divendres, es va passar la seva xerrada al diumenge i la de diumenge a última hora del dissabte.

Divendres dia 25 de novembre

19.00. Inauguració del XXIII Col·loqui

19.15. Conferència inaugural Cap a una museologia total, a càrrec de Jorge Wagensberg.

Dissabte dia 26 de novembre

09.30. Presentació del col·loqui. Francesc Darder, el meu rebesavi. Anna Prats Amoròs.

10.00. De Barcelona a Banyoles: Francesc Darder, la història natural aplicada i la Festa del Peix. Oliver Hochadel i Laura Valls.

10.45. Colecciones didácticas para la enseñanza de la naturaleza en el siglo XIX. Estudios históricos y puesta en valor del patrimonio educativo en Argentina. Maria Gabriela Mayoni.

11.30. Descans

12.00. Ciència Viscuda, recuperació i posada en valor de patrimoni científic educatiu. Vangelis Villar .

12.45. La importància de la taxidèrmia. Salvador Filella .

13.30. Dinar

16.00. La creació dels museus locals en el context polític i social de començaments del segle XX a Catalunya. Gabriel Alcalde.

16.45. Iniciatives de les últimes dècades del s. XX al Museu Darder. El patrimoni natural com a objectiu. Mariona Juncà i Salvador Sarquella.

17.30. Descans

18.00. La gestió de les col·leccions al Museu Darder de Banyoles. Georgina Gratacós.

18.45. La posició dels museus de ciències dins del seu entorn com a centres de recerca. Jesús Garcia-Gil.

Diumenge dia 27 de novembre

11.00 Conferència de clausura. Presentació del projecte de reforma del Museu Darder, a càrrec de Lluís Figueras (director dels Museus de Banyoles) i Georgina Gratacós (conservadora del Museu Darder).

f. Activitats infantils, per famílies i públic general:

- **Taller de Setmana Santa als Museus. Nius, pollets i dolços al Darder!.** (21 a 24 de març). Tallers per a nens i nenes de 6 a 12 anys. Es faran packs de dos dies, amb activitats que es comencen un dia i s'acaben l'endemà. Organitzat per Museus de Banyoles i inclòs al projecte Lleure per a Tothom de l'ajuntament de Banyoles.

- Dies 21 i 22: Qui viu a dins d'aquest niu?
- Dies 23 i 24: Ous llaminers.

Horari: de 10h a 13h (amb pausa per esmorzar)

Preu: 5 € per sessió.

- **II Festa de l'Astronomia (11 de juny).** Promoguda pel Museu Darder i AstroBanyoles, el dissabte estava dedicat a la ciència astronòmica, a través de diferents activitats.

Dissabte 13:

- 10 a 12h. Observació solar amb telescopi. A la plaça dels Estudis / Carrer Servites.
- 17 h. Què ens diu la llum de les estrelles? Carles Puncernau (Astrobanyoles).
- 18 h. El telescopi espacial Hubble. Àngel Massallé (Associació Astronòmica Sabadell).
- 19 h. Tardes de ciència. Expansió accelerada de l'univers. Pilar Ruiz Lapuente, astrofísica que va treballar amb l'equip del Premi Nobel Saul Perlmutter.

- **Casal d'estiu. Juga!** Pensat per a nens i nenes de 6 a 12 anys (Primària), es va realitzar del 28 de juny al 29 de juliol, amb opció de setmanes aïllades. Es va realitzar en part dins els Museus de Banyoles i en part fora. Cada setmana es plantejaven reptes i enigmas, es descobrien jocs actuals i del passat, etc. Realitzat per Arqueolític (serveis educatius dels Museus de Banyoles). Dins els projectes Banyoles Ciutat Educadora i Lleure per a Tothom.

- Setmana 28 juny-2 juliol: Els museus en joc!
- Setmana 4-8 juliol: Juga amb l'aigua i la terra.
- Setmana 11-15 juliol: Jocs del passat i del futur.
- Setmana 18-22 juliol: Jocs i aventures!
- Setmana 25-29 juliol: Jocs bestials!

Horari: de 9 h a 13 h (amb pausa per esmorzar)

Preu: 45 € per setmana.

- **En Blauet i el follet (conte amb titelles).** Activitat familiar per a nens i nenes de 3 a 6 anys acompanyats d'un adult. Activitat creada per Arqueolític per encàrrec del Museu Darder, la seva realització de forma gratuïta durant 4 sessions en dissabte o diumenge al matí, d'abril a desembre de 2016. Es va

oferir de forma gratuïta, i té una durada d'1 h. La persona que la fa té formació teatral. Sempre té una acollida excel·lent per part del públic.

g. Altres activitats:

- **Formació dels monitors de l'exposició Experiències matemàtiques (14, 15 i 20 de gener).** Sessions en què es va explicar l'exposició als monitors voluntaris d'Astrobanyoles i als mestres de les escoles que havien de visitar l'exposició.
- **Premi Astrobanyoles de Recerca i Divulgació Científica** (lliurament de premis el 8 d'abril, presentació de treballs el 9 de maig). Astrobanyoles, com a entitat impulsora de l'astronomia i la ciència, va convocar el Cinquè Premi de Recerca i Divulgació Científica, amb l'objectiu de potenciar l'interès pel coneixement científic dels estudiants dels Instituts i Escoles de Primària del Pla de l'Estany.
- **6ª Edició del Premi Astrobanyoles de Recerca i Divulgació Científica** (14 de maig). Presentació dels treballs premiats en l'edició d'enguany:

Guanyador del Premi Astrobanyoles 2016:

- BMT vs. BMC - Transgènics. Assaig experimental de coexistència, de Laia Arbat Ramió, de l'INS Pere Alsius i Torrent (tutora Hortènsia Belmonte Soler).

Finalistes del Premi Astrobanyoles 2016:

- Disseny d'un habitatge domòtic i sostenible, de Pau Padrosa Sala, de l'INS Josep Brugulat (tutora Maite Ros).
- Disseny i construcció d'un quadrcòpter amb impressora 3D, de Jordi Brunso Villaranca i Bernat Díaz Sala, de l'INS Pere Alsius i Torrent (tutor Joan Carol Tarrús).

- **Concurs de relats Inspirats pel Museu Darder.** Es convoca el mes de juny en motiu del centenari del Museu Darder, amb la col·laboració de la Biblioteca Comarcal, el servei d'Educació de l'Ajuntament i les llibreries Blanch, Forum i L'Altell. Es present 21 relats. Els guanyadors són:
 - Premi categoria infantil (persones nascudes entre 2004 i 2009): "El misteri de les papallones nocturnes", escrit per Teia Turon Dalí, de Fontcoberta. S'ha valorat especialment, com es demanava a les bases, l'originalitat, la creativitat, la fidelitat a la temàtica proposada i la capacitat d'impacte del relat. Premi: val de 60 € per compra de llibres.
 - Premi categoria juvenil (persones nascudes entre 1999 i 2003): Tot i haver-se presentat només un relat en aquesta categoria, se'l considera mereixedor del premi per la seva evident qualitat literària. El títol del relat és "Vitae", escrit per Elisenda Veciana i Buixeda, de Banyoles. Premi: val de 60 € per compra de llibres i 100 € en metàl·lic.
 - Premi categoria adults (persones nascudes abans de 1999): S'ha valorat especialment l'originalitat, la creativitat, la fidelitat a la temàtica proposada i la capacitat d'impacte dels relats d'aquesta categoria. El guanyador és el relat "El mètode científic", escrit per Josep Masanas i Camp, de Banyoles. Premi: val de 60 € per compra de llibres i 300 € en metàl·lic.

- **Accèssit:** Es decideix concedir un accèssit al relat "Sempre seré banyolí", escrit per Josep Pastells Mascort, ja que s'ha valorat la seva qualitat literària. Encara que no s'havia previst a les bases, el Jurat ha considerat que aquest relat mereixia un reconeixement especial, a banda del guanyador d'aquesta categoria. El premi consisteix en un obsequi de material ofert pel Museu Darder i la Biblioteca de Banyoles, així com amb la seva publicació, conjuntament amb els relats guanyadors.

El lliurament de premis es realitza el 5 de novembre. El mateix dia es fa la lectura dels relats guanyadors, a càrrec de Miquel Torrent.

- **Visita teatralitzada al Museu Darder (Anem al Museu amb el Sr. Darder).** Francesc Darder està a Banyoles preparant la inauguració del Museu que ha cedit a la població. Una mica atabalat per la feinada, ja que vol tenir-ho tot controlat i a més vol celebrar l'aniversari de la seva dona amb una gran festa, rep un grup de curiosos que vol veure com està quedant tot plegat. Encantat d'explicar el seu projecte, els acompanya dins els espais del Museu i explica com han portat tot el material des de Barcelona, quines històries hi ha darrera alguns dels objectes i què espera d'aquesta nova aventura. Activitat realitzada per Arqueolític, amb la col·laboració de la Regidoria de Turisme de l'Ajuntament de Banyoles. Es fan tres sessions:
 - 25 de juny, a les 17 h
 - 6 d'agost, a les 18 h
 - 13 d'agost, a les 18 h
- **Teatre: Les memòries del Darder. El boiximà, les Marín i altres històries...** (24 de setembre). El Museu Darder és una institució emblemàtica de la ciutat de Banyoles que al llarg dels seus 100 anys d'existència ha vist passar per les seves sales tota mena de personatges, ha viscut algunes polèmiques i sobretot ha anat recopilant anècdotes i objectes amb una història al darrera. Els actors Íngrid Calpe i Miquel Torrent escenifiquen amb un punt d'ironia alguns d'aquests fets, reals o llegendaris. Activitat emmarcada en les Jornades Europees del Patrimoni.
- **Presentació del gegantó de Francesc Darder (22 d'octubre).** La Colla Gegantera de Banyoles i Escola d'Arts i Oficis d'Olot han treballat conjuntament per crear aquesta nova figura, que s'afegirà als elements de la Festa ja existents a la ciutat. El Museu hi col·labora assessorant sobre la figura de Darder. La presentació es realitza coincidint amb el centenari de l'obertura del Museu i va a càrrec de Genís Casals, que recupera el seu paper de Francesc Darder de la visita teatralitzada.
- **Presentació del llibre Qui té roba per rentar? Rentadors, safareigs i vivers del Pla de l'Estany, de Joan Anton Abellán i Ramon casadevall.** (2 de desembre). Presentació a càrrec Joaquim Nadal Farreras, director de l'ICRPC, amb presència dels autors. Organitzat per MMV Edicions, amb la col·laboració del Museu Darder.
- **Lona de celebració del centenari del Museu Darder.** Es penja en el balcó del primer pis, per tal de donar difusió de l'efemèride, visible des de la Plaça dels Estudis.

• **Inauguració d'exposicions temporals:**

- *Experiències matemàtiques* (15 de gener).
- *Rafael Pi i Cros* (1 d'abril).
- *XV Concurs de Fotografia de Natura* (17 de juny).

Fotografies de les activitats del MDEIE:

1. Tardes de ciència

2. Dijous culturals

3. Curs de papallones

4. IV Trobada de Tècnics

5. Col·loquis de Tardor

6. Tallers de Setmana Santa

7. Casal d'estiu

8. Concurs de relats

9. Visita teatralitzada

10. Presentació del gegantó

h. Cessió i lloguer d'espais

Cessió d'espais al MDEIE l'any 2016:

Organitzador	Sessions
Ajuntament de Banyoles - Biblioteca	13
Ajuntament de Banyoles - Educació	7
Ajuntament de Banyoles - Promoció econòmica	6
CECB	6
Ajuntament de Banyoles - Turisme	4
Ajuntament de Banyoles - Altres	4
MACB	4
Plataforma refugiats	4
Astrobanyoles	3
Benestar Social	3
Entitats	2
Càtedra d'Esports UdG	1
CCPE	1
Consorti de l'Estany	1
Junta Electoral	1
Total sessions	60

i. Difusió Museu Darder 2016

- **L'Ham: "Museus de Banyoles. La peça del mes"**. En motiu del centenari del Museu Darder, les peces triades hi ha estat relacionades:
 - **Centenari del Museu Darder (1916-2016)**: el Museu Darder, peça de museu.
 - **Centenari del Museu Darder (1916-2016)**: la primera peça registrada: la mòmia egípcia (Núm. Reg. 1001, Col·lecció Darder, 1916).
 - **Centenari del Museu Darder (1916-2016)**: l'última peça registrada: *Sand volcano* o *sand blow* (Núm. Reg. 3187, Recol·lecció Museu, 2013).
 - **Centenari del Museu Darder (1916-2016)**: Francesc Darder i la fundació del Museu de Banyoles.

Tots aquests articles, també s'han anat publicant al web del Museu, en l'apartat "Peça destacada".

- **Centenari del Museu Darder de Banyoles**. Article pel cartipàs de Festa Major.
- **Museu Darder de Banyoles (1916-2016)**. Article per a la revista RAR, dominical del Diari Ara.

S'ha fet difusió mensual del programa d'activitats del museu mitjançant la pagina web dels museus de Banyoles, el web www.cultura.banyoles.cat les agendes locals de la comarca i pàgines web gratuïtes.

S'ha actualitzat regularment el mailing del museu.

S'han actualitzat mensualment els continguts de la pàgina d'inici (activitats, exposicions etc.) del Web dels Museus de Banyoles (www.museusdebanyoles.cat).

S'han redactat nous tuits referents a notícies i activitats realitzades pel Museu.

11.5. Gestió de fons documental i col·leccions

a. Arxiu d'imatges:

- Per manca de disponibilitat, es comença la incorporació d'imatges pendents al fitxer, però queda a mig fer. En concret, 1046 imatges de 2014 que tot just es comencen a registrar. Sí es registren 33 imatges digitals d'anys anteriors relacionades amb activitats de 2009 i 2010, que es trobaven en carpetes d'activitats.

b. Biblioteca-hemeroteca:

- Ingressos: 17 unitats de llibres i altres publicacions i 42 unitats de publicacions periòdiques ingressades fins a principis del mes d'octubre de 2016. Format paper i digitals. No s'han pogut registrar els ingressos de part d'octubre a desembre.
- Es registren els exemplars pendents de 2015 (juny a desembre): 39 unitats de llibres i altres publicacions i 34 unitats de publicacions periòdiques. Format paper i digitals.

- Buidat de publicacions: 85 registres nous de 20 títols. Es limita el buidat a temes relacionats amb el Museu Darder o els espais naturals de Banyoles.
- Préstecs: es presten 4 títols a dos usuaris interns.

c. Sol·licituds i consultes del centre de documentació:

- Per e-mail: 16
- Presencials: 11
- Telefònica: 1

d. Publicacions, articles i premsa

- El recull de premsa de 2016 no s'ha pogut completar ni registrar al moment de redactar aquesta memòria.

e. Documentació d'objectes:

- Registres de dos insectes ingressats el 2016.
- Ampliació de dades de 6 exemplars de tortuga, aportades per Ramon Mascort Brugarolas, especialista en el tema.
- Es realitzen imatges digitals i s'escanegen 23 etiquetes antigues corresponents a objectes, algunes d'elles adherides a les bases d'aquests. Tretze d'elles es guarden a l'arxiu de cartells.
- Es georeferencien dos objectes.
- Es crea un nou registre d'idiomes.
- Es creen dos nous registres de taxonomia.
- Es creen 21 nous registres d'estat de les peces en detectar anomalies, especialment per fongs.
- Es digitalitza un total de 2914 diapositives, amb un documentalista de suport aportat per una subvenció de la Xarxa de Museus de Girona (150 hores de feina).

Digitalització de diapositives

f. Moviment d'objectes:

- Donacions i dipòsits: 2 exemplars d'insectes (recol·lecció museu).
- Ofertes: diversos particulars ens han ofert objectes de la seva propietat:
 - a. Uns 90 animals d'aiguamolls i zones humides de Catalunya (Josep M. Domingo, de Terrassa). Oferta en estudi.
 - b. Un faisà dissecat d'Amer (Joaquim Solergastó). L'ingrés es farà efectiu el 2017.

No s'han acceptat per diferents raons:

- c. 150 fòssils de la comarca (Ramon Casadevall).
- d. 9 capsos d'insectes del Ripollès (Jaume Claverí, de Terrassa).
- Préstecs. Enguany no s'ha n'ha realitzat cap.

g. Exposició permanent:

- Es torna a col·locar el quadre de la reproducció del document de Darder com a Fill Adoptiu de Banyoles, que s'havia retirat per arreglar-lo.

h. Conservació preventiva:

- Es continua realitzant un control periòdic de les condicions ambientals amb 10 *data loggers* distribuïts en diferents espais del Museu. Es redacten les instruccions per a descarregar-los, ja que la nova versió del programa és molt diferent de l'anterior i més complicada.
- Es detecta presència de fongs en diversos objectes al llarg de l'any, en algun cas degut a la nova inundació del maig. Es realitzen els tractaments pertinents.
- Es revisen les caixes d'insectes del Magatzem visible i es netegen alguns vidres que semblen tenir fongs, així com algun dels exemplars.
- Es tracta la premsa d'herbari que es guardava al Magatzem de sota Escala amb alcohol i antifúngic, ja que havia agafat fongs. De moment, es guarda a la Sala d'Investigadors.
- Es posa un sobre de DesiPack (dessecant per caixes entomològiques) en la capsa amb papallones de la Vitrina 1.1., a l'haver-se observat un exemplar afectat per fongs.
- Es reomple d'alcohol 70% un pot de l'exposició permanent que havia perdut líquid (llangardaixos).
- Es revisen les peces de les tres grans vitrines de l'exposició permanent i es tracten els objectes que ho necessiten (feina encarregada a Neus Campmany). Al mateix temps, es netegen per dins i per fora els vidres d'aquestes vitrines, amb la col·laboració del personal de neteja. Les incidències detectades estan pendents de registrar.
- Seguiment periòdic del material que va patir en inundacions anteriors.
- Adquisició d'un deshumidificador per al Laboratori de taxidèrmia. Es retorna el prestat pel Servei d'Atenció als Museus (SAM) de Girona.

El nou deshumidificador al Laboratori de Taxidèrmia.

Revisió de peces de l'Espai Darder.

i. Restauració:

- Peces antropològiques (material etnològic):
 - Model de frenologia (Núm. Reg. MDEIE 1071).

La peça, abans i després de la restauració.

- Objectes decoratius o d'ús quotidià realitzats amb materials d'origen animal (material etnològic):
 - Coixí per agulles en un peül·la (Núm. Reg. MDEIE 1901)

La peça, abans i després de la restauració.

- Peineta de banya (Núm. Reg. MDEIE 2879)

▪ Objectes decoratius en fusta:

- Foto de Francesc Darder i Llimona emmarcada. Restauració del marc (Núm. Reg. MDEIE 2975)

La peça, abans i després de la restauració.

▪ Gravat en metall (material d'impressió):

- Placa d'impremta d'un gos d'aigua anglès (Núm. Reg. MDEIE 2959)

La peça, abans i després de la restauració.

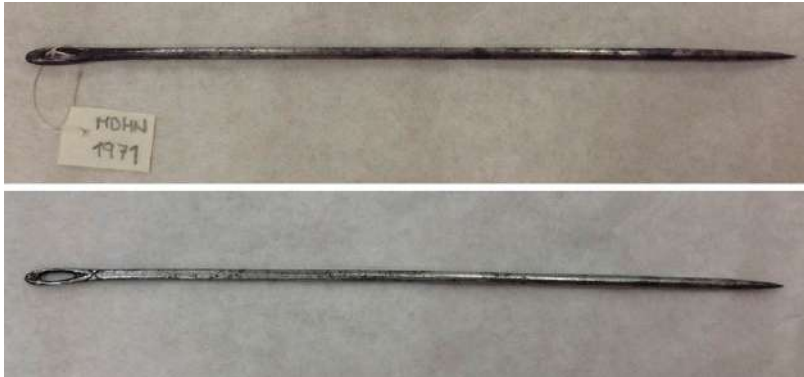
▪ Eines de veterinària i taxidèrmia:

- Tisores amb pinça en forma de gota (Núm. Reg. MDEIE 1941)

La peça, abans i després de la restauració.

- Agulla llarga (Núm. Reg. MDEIE 1971)

La peça, abans i després de la restauració.

- Escalpel en fulla de llorer (Núm. Reg. MDEIE 1974)

La peça, abans i després de la restauració.

- Escalpel amb punta ròmbica i mànec negre (Núm. Reg. MDEIE 1978)

La peça, abans i després de la restauració.

- Escalpel en forma de Z (Núm. Reg. MDEIE 1982)

La peça, abans i després de la restauració.

- Barrina en espiral acabat en punta de fletxa amb mànec de fusta (Núm. Reg. MDEIE 1983)

La peça, abans i després de la restauració.

Les peces han estat restaurades per Neus Campmany.

j. Investigació:

- Mercedes González Fernández, directora de l'IECIM (Institut de Estudios Científicos en Momias), continua analitzant les mostres de les mòmies i caps momificats, centrant-se en la mòmia "mexicana". Enguany s'han centrat en:
 - Presentació del plafó *An "Old" Material for an Innovative Intervention: The Restoration of the Andean Mummy of the Museu Darder (Banyoles, Spain)*, en una trobada internacional sobre mòmies.
 - Grabació d'un programa per a "Cuarto milenio" on apareixen imatges de la mòmia, en un reportatge sobre els efectes en la salut dels fongs que es troben en mòmies.

k. Estadística de públic:

- Exposició permanent:

Mes	Individuals	EI	EP	ESO I	Batxillerat	Universitaris	Formació adults	Altres	Total	Tot.2015	% Var.
Gener	142	39	100					20	301	199	51%
Febrer	170	34	141					89	434	350	24%
Març	263	6	178	133					580	172	237%
Abril	129							74	203	190	7%
Maig	159							111	270	343	-21%
Juny	101	50		100			100	22	373	141	165%
Juliol	214		4	87	60			13	378	319	18%
Agost	694							10	704	680	4%
Setembre	165							62	227	100	127%
Octubre	895	9	31					10	945	1.040	-9%
Novembre	142	40		92				41	315	420	-25%
Desembre	227								227	217	5%
Total	3.301	178	454	412	60	0	100	452	4.957	4.171	
Tot. 2015	3.015	97	415	189	0	13		393	4.171		
% Var.	9%	84%	9%	118%	0%	-100%		15%	19%		
Visit. escolars 2016		1.104				552					
Visit. escolars 2015		714				393					
% Var. visites escolars		55%				40%					
Visit. no escolars 2016											
Visit. no escolars 2015											
% Var. visites no escolars											

*Els acompanyants dels grups ara van comptabilitzats amb els individuals (Euromus)

- Exposicions temporals:

TÍTOL	Adults	Menors de 16	Grups	TOTALS
De la Terra a l'Univers (2016)*	93	50		143
Experiències matemàtiques	1.154	734	2.466	4.354
Rafael Pi Cros	209	36		245
Dormint amb llops	454	166	101	721
Concurs de fotografia de la natura	923	455	275	
Biodiversitat en insectes Amazònia	1.177	480	405	2.062
TOTAL	4.010	1.921	3.247	9.178

Mitjana visitants per exposició 1.529,67

*El total de visitants d'aquesta exposició va ser de 403 persones (21 de novembre de 2015 a 10 de gener de 2016)

- Serveis i activitats:

	Tallers didàctics		Projeccions fora recorregut		Conferències/cursos seminaris		Itineraris fora del museu		Altres		Activitats no pròpies		Totals	
	Sessions	Usuaris	Sessions	Usuaris	Sessions	Usuaris	Sessions	Usuaris	Sessions	Usuaris	Sessions	Usuaris	Sessions	Usuaris
Gener	3	91			3	220			4	145	2	33	12	489
Febrer	3	89			5	205	1	28			3	80	12	402
Març	2	70			3	220	3	196	4	27	3	87	15	600
Abril	1	45			5	162			2	105	9	264	17	616
Maig	3	103			8	242	2	71			5	132	18	548
Juny	3	53			12	166	3	53	7	75	8	355	33	702
Juliol	2	50							20	97	0	9	22	147
Agost		0							2	60	0	0		60
Setembre		0			1	40			1	40	4	207	6	287
Octubre		0			4	149			1	1000	6	99	11	1248
Novembre	8	189			6	283			1	22	15	580	30	1074
Desembre	1	30			3	160					5	183	9	373
TOTALS	26	720	0	0	50	1787	9	348	42	1571	60	2120	187	6546

- Usuaris totals 2016 (exposició permanent + exposicions temporals + serveis i activitats + centre de documentació): **20.709 usuaris.**